

3. kvartal 2017

Delårsrapport

SPAREBANK 1 ØSTLANDET

Innholdsfortegnelse

Hovedtall SB1 Østlandet konsern	2
Styrets beretning.....	3
Resultatregnskap	10
Balanse	11
Endring i egenkapital.....	12
Kontantstrømoppstilling.....	14
Noter til regnskapet	15
Note 1 Regnskapsprinsipper	15
Note 2 Endringer i konsernsammensetninger.....	15
Note 3 Segmentinformasjon.....	16
Note 4 Kapitaldekning	17
Note 5 Utlån til og fordringer på kunder.....	19
Note 6 Tap på utlån og garantier	20
Note 7 Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser.....	21
Note 8 Finansielle derivater.....	22
Note 9 Likviditetsrisiko	24
Note 10 Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter	24
Note 11 Finansielle instrumenter og motregning	28
Note 12 Andre eiendeler	29
Note 13 Innskudd fra kunder.....	30
Note 14 Verdipapirgjeld	30
Note 15 Annen gjeld og balanseført forpliktelse.....	31
Note 16 Proforma resultat.....	31
Note 17 Hendelser etter balansedagen	33
Egenkapitalbevis	33
Resultater fra kvartalsregnskapene konsern.....	35
Finanskalender 2018	36
Kontaktinformasjon.....	36

Hovedtall SB1 Østlandet konsern

Resultatsammendrag (mill. kroner og % av gj.sn.forv.kap.)	30.09.2017		30.09.2016		31.12.2016	
	Beløp	%	Beløp	%	Beløp	%
Netto renteinntekter	1 454	1,86 %	1 038	1,77 %	1 490	1,79 %
Netto provisjons- og andre inntekter	949	1,22 %	644	1,10 %	939	1,13 %
Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser	134	0,17 %	154	0,26 %	220	0,26 %
Sum inntekter	2 537	3,25 %	1 836	3,13 %	2 649	3,19 %
Sum driftskostnader før tap på utlån og garantier	1 348	1,73 %	727	1,24 %	1 203	1,45 %
Driftsresultat før tap på utlån og garantier	1 190	1,52 %	1 110	1,89 %	1 446	1,74 %
Tap på utlån og garantier	-7	-0,01 %	33	0,06 %	75	0,09 %
Driftsresultat før skatt	1 196	1,53 %	1 077	1,83 %	1 371	1,65 %
Skattekostnad	270	0,35 %	258	0,44 %	271	0,33 %
Resultat etter skatt	926	1,19 %	819	1,40 %	1 100	1,32 %
Lønnsomhet						
Egenkapitalavkastning ¹⁾	10,1 %		10,7 %		10,5 %	
Avkastning på gjennomsnittlig forvaltningskapital ²⁾	1,19 %		1,40 %		1,32 %	
Netto renteinntekter (rentenetto) ³⁾	1,86 %		1,77 %		1,79 %	
Kostnadsprosent ⁴⁾	53,1 %		39,6 %		45,4 %	
Balansetall						
Brutto utlån til kunder	88 945		81 336		82 945	
Brutto utlån til kunder inkl. utlån overført til kredittforetak ⁵⁾	126 919		117 625		119 450	
Utlånsvekst siste 12 mnd	9,4 %		90,1 %		89,5 %	
Utlånsvekst siste 12 mnd inkl. utlån overført til kredittforetak	7,9 %		97,9 %		95,4 %	
Innskudd fra kunder	65 268		62 107		63 070	
Innskuddsdekning ⁶⁾	73,4 %		76,4 %		76,0 %	
Innskuddsvekst siste 12 mnd	5,1 %		87,9 %		88,5 %	
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	104 366		78 432		83 074	
Forvaltningskapital	106 312		99 720		101 242	
Forretningskapital ⁷⁾	144 286		136 009		137 747	
Tap og mislighold						
Tap på utlån i prosent av brutto utlån	0,0 %		0,1 %		0,1 %	
Brutto misligholdte engasjement i prosent av brutto utlån	0,3 %		0,4 %		0,3 %	
Brutto øvrige tapsutsatte engasjement i prosent av brutto utlån	0,3 %		0,3 %		0,3 %	
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement i prosent av brutto utlån	0,4 %		0,5 %		0,4 %	
Soliditet og likviditet						
Ren kjernekapitaldekning	16,9 %		17,5 %		16,9 %	
Kjernekapitaldekning	17,8 %		18,3 %		17,9 %	
Kapitaldekning	19,9 %		20,2 %		20,3 %	
Netto ansvarlig kapital	13 423		9 607		12 656	
Egenkapitalprosent	12,2 %		11,8 %		12,0 %	
Leverage Ratio	7,3 %		8,5 %		7,4 %	
LCR ⁸⁾	111,7 %		113,0 %		116,6 %	
Kontor og bemanning						
Antall kontorer	38		38		38	
Antall årsverk ved utgangen av perioden	1 102		1 140		1 140	
Egenkapitalbevis						
Børskurs (i kr)	85,50					
Børsverdi (millioner kroner)	9 164					
Bokført egenkapital per EK-bevis konsern ⁹⁾	79,46					
Resultat per EK-bevis, i kr ¹⁰⁾	5,83		5,21		6,95	
Pris/resultat per EK-bevis ¹¹⁾	10,97					
Pris/bokført egenkapital ¹²⁾	1,11					

1) Annualisert resultat etter skatt inkl. rentekostnader på hybridkapital i prosent av gj.snittlig egenkapital. Beregning av gjennomsnittlig egenkapital er uten hybridkapital.

2) Resultat etter skatt i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital, beregnet som et snitt av daglig forvaltningskapital.

3) Sum rente netto hittil i år i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital.

4) Sum driftskostnader i prosent av sum inntekter.

5) Kredittforetak som benyttes er SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS.

6) Innskudd fra kunder i prosent av brutto utlån til kunder (eks. utlån overført til kredittforetak).

7) Forvaltningskapital og overførte lån til kredittforetakene.

8) Liquidity Coverage Ratio: Måler størrelsen på bankenes likvide eiendeler i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stresssituasjon.

9) Bokført egenkapital konsern fra trukket hybridkapital med betalte renter, minoritetsandel og gavefond * eierandelsbrøk 30.09.17/antall EKB 30.09.2017.

10) Resultat etter skatt for kontrollerende eierinteresser * eierandelsbrøk 30.09.2017/antall EKB 30.09.2017.

11) Børskurs i kr/annualisert resultat per egenkapitalbevis.

12) Børskurs i kr*antall EKB/bokført egenkapital morbank* eierandelsbrøk 30.09.2017.

Styrets beretning

3. kvartal 2017 (Konserntall. Tall i parentes gjelder for tilsvarende periode i 2016)

- Resultat etter skatt: 377 (424) mill. kroner
- Egenkapitalavkastning: 12,0 (15,0) prosent
- Netto renteinntekter: 498 (442) mill. kroner
- Netto provisjons- og andre inntekter: 325 (310) mill. kroner
- Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser: 100 (53) mill. kroner
- Driftskostnader: 433 (214) mill. kroner – avvikling av ytelsespensjon med effekt på 271 mill. kroner i 3. kvartal 2016
- Tap på utlån og garantier: 14 (3) mill. kroner

Per 30. september 2017

- Resultat etter skatt: 926 (819) mill. kroner
- Egenkapitalavkastning: 10,1 (10,7) prosent
- Resultat per egenkapitalbevis: 5,83 (5,21) kroner
- Netto renteinntekter: 1 454 (1 038) mill. kroner
- Netto provisjons- og andre inntekter: 949 (644) mill. kroner
- Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser: 134 (154) mill. kroner
- Driftskostnader: 1 348 (727) mill. kroner
- Tap på utlån og garantier: Inngang på 7 (kostnad på 33) mill. kroner
- Ren kjernekapitaldekning: 16,9 (17,5) prosent

Sparebanken Hedmark og Bank 1 Oslo Akershus AS (B1OA) fusjonerte virksomhetene med virkning fra 1. april 2017. Den fusjonerte banken endret samtidig navn til SpareBank 1 Østlandet.

SpareBank 1 Østlandet gjennomførte i 2. kvartal en vellykket børsnoteringsprosess, og 13. juni ble egenkapitalbevisene notert for handel på Oslo Børs. Egenkapitalbevisene handles under tickeren SPOL. Eiersammensetningen fikk en god fordeling av

institusjonelle, profesjonelle og private investorer fra inn- og utland. Ansatte som gruppe endte opp med å bli den 11. største eieren i banken.

SpareBank 1 Østlandet gjennomførte medio oktober en vellykket teknisk fusjon slik at fra og med 16. oktober var alle bankens IT-løsninger slått sammen. Det betyr at banken nå har én nettbank, én mobilbank og at alle bankens tjenester er felles.

Konsernet og regnskapsmessige forhold knyttet til kjøpet av Bank 1 Oslo Akershus AS

Konsernet består av Sparebank 1 Østlandet og de 100 prosent eide datterselskapene EiendomsMegler 1 Hedmark Eiendom AS, EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS, EiendomsMegler 1 Oslo AS (datterdatter), SpareBank 1 Regnskapshuset Østlandet AS, Youngstorget 5 AS og Vato AS, samt det 95 prosent eide datterselskapet SpareBank 1 Finans Østlandet AS. Regnskapene til ovennevnte selskaper konsolideres fullt ut i konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet.

Sparebank 1 Østlandet eier 12,4 prosent av SpareBank 1 Gruppen AS, 19,0 prosent av SpareBank 1 Banksamarbeidet DA, 19,6 prosent av SpareBank 1

Kredittkort AS, 50,0 prosent av Torggata 22 AS, 20,0 prosent av SMB Lab AS og 23,1 prosent av KOMM-IN

AS, samt 21,2 prosent av SpareBank 1 Betaling AS. Videre eier banken 20,3 prosent av SpareBank 1 Boligkreditt AS og 9,2 prosent av SpareBank 1 Næringskreditt AS (kredittforetakene). Resultatene fra ovennevnte selskaper resultatføres i bankens konsernregnskap tilsvarende bankens eierandel.

Konsernet avlegger regnskapet etter internasjonale regnskapsstandarder vedtatt av EU (IAS 34).

SpareBank 1 Østlandets kjøp av de resterende 59,5 prosent av aksjene i B1OA ble gjennomført med regnskapsmessig virkning fra den 29. juni 2016. Resultatet fra B1OA med datterselskaper ble i første halvår 2016 innregnet i konsernet etter egenkapitalmetoden med en eierandel på 40,5 prosent. Fra og med andre halvår 2016 og frem til bankene fusjonerte ble resultatet fra B1OA fullt ut konsolidert inn i konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet. Fra fusjonstidspunktet i april 2017 er

tidligere B1OA medregnet som en del av morbanken.

Ovennevnte endringer i konsernforholdene medfører at konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet per 30. september 2017 ikke er direkte sammenlignbart med fjorårstallene. For sammenlignbare fjorårstall vises det til note 16 som viser justert (pro forma) konsernresultat per 30. september 2016 slik det ville vært ved 100 prosent eierskap i B1OA fra 1. januar 2016.

Konsernresultat for 3. kvartal 2017

Konsernet SpareBank 1 Østlandets resultat etter skatt ble 377 (424) mill. kroner, mot 274 mill. kroner i 2. kvartal 2017. Egenkapitalavkastningen ble 12,0 (15,0) prosent, som er en økning fra 9,0 prosent i 2. kvartal 2017.

Netto renteinntekter ble 498 (442) mill. kroner mot 491 mill. kroner i 2. kvartal 2017. Netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital ble 1,85 (1,75) prosent, som er en reduksjon fra 1,88 prosent i 2. kvartal 2017.

Netto provisjons- og andre inntekter ble 325 (310) mill. kroner mot 316 mill. kroner i 2. kvartal 2017. Provisjonsinntektene fra kredittforetakene utgjorde 100 (75) mill. kroner, som er en økning fra 91 mill. kroner i 2. kvartal 2017. Inntekter fra eiendomsmegling utgjorde 74 (78) mill. kroner, som er en reduksjon fra 82 mill. kroner i 2. kvartal 2017. Inntekter fra regnskapstjenester utgjorde 29 (31) mill. kroner, som er en reduksjon fra 41 mill. kroner i 2. kvartal 2017.

Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser ble 100 (53) mill. kroner, som er en økning fra 34 mill. kroner i 2. kvartal 2017.

Driftskostnadene ble 433 (214) mill. kroner, som er en reduksjon fra 478 mill. kroner i 2. kvartal 2017. Reduksjonen fra 2. kvartal 2017 skyldes i hovedsak kostnader i 2. kvartal knyttet til børsprosessen med 31 mill. kroner, samt at fusjonskostnadene var 6 mill. kroner høyere i andre kvartal enn i tredje kvartal. Økningen i driftskostnader fra 3. kvartal 2016 skyldes i all hovedsak avvikling av ytelsepensjonsordningen i tidligere Sparebanken Hedmark, som medførte en engangs inntektsføring på 271 mill. kroner i driftskostnadene i 3. kvartal 2016.

Tap på utlån og garantier utgjorde 14 (3) mill. kroner, mot 5 mill. kroner i 2. kvartal 2017. Av de samlede tapene utgjorde endring i gruppevis nedskrivninger 1 (1) mill. kroner, mot 2 mill. kroner i 2. kvartal 2017.

Konsernresultat per 30. september 2017

Konsernresultat etter skatt per 30. september ble 926 (819) mill. kroner. Egenkapitalavkastningen ble 10,1 (10,7) prosent. Endret eierandel i tidligere B1OA fra 30. juni 2016 gjør at fjorårstallene ikke er direkte sammenlignbare med årets tall.

Spesifikasjon av konsernresultat etter skatt i mill. kroner	30.09.17	30.09.16
Resultat etter skatt i morbanken	826	685
Mottatt utbytte fra datterselskaper og tilknyttede selskaper	-243	-263
Resultatandeler fra:		
SpareBank 1 Gruppen AS	137	130
Bank 1 Oslo Akershus AS (Q1-17)	119	165
SpareBank 1 Boligkreditt AS	-34	-2
SpareBank 1 Næringskreditt AS	1	1
EiendomsMegler 1 Hedmark Eiendom AS	15	17
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS - Konsern	-1	-3
SpareBank 1 Finans Østlandet AS	91	68
SpareBank 1 Regnskapshuset Østlandet AS	1	4
SpareBank 1 Kredittkort AS	12	13
SpareBank 1 Betaling AS	3	-16
Øvrige konsernposter	0	19
Resultat etter skatt for konsernet	926	819

Netto renteinntekter

Netto renteinntekter per 30. september ble 1 454 (1 038) mill. kroner. Netto renteinntekter må ses i sammenheng med provisjonsinntekter fra lån og kreditter overført til deleide kredittforetak (inntektsføres som provisjoner) på totalt 267 (156) mill. kroner. Samlet netto renteinntekter og provisjonsinntekter ble 1 721 (1 194) mill. kroner. Økningen skyldes i hovedsak vekst i utlån og endret eierandel i tidligere B1OA. Netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital ble på 1,86 (1,77) prosent.

Netto provisjons- og andre inntekter

Netto provisjons- og andre inntekter ble 949 (644) mill. kroner. Økningen skyldes i hovedsak endret eierandel i tidligere B1OA.

Mill. kroner	30.09.17	30.09.16
Betalingsformidling	147	108
Provisjon fra forsikring og sparing	144	93
Provisjon fra kredittforetak	267	156
Eiendomsmegling	227	128
Regnskapstjenester	116	122
Øvrige inntekter	48	37
Netto provisjons- og andre inntekter	949	644

For mer utfyllende informasjon om de ulike resultatenehetene i konsernet vises det til note 3 «Segmentinformasjon».

Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser

Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser ble 134 (154) mill. kroner.

Utbytte på 11 (46) mill. kroner består hovedsakelig av utbytte fra Totens Sparebank på 9 (7) mill. kroner og utbytte fra Visa Norge på 0 (38) mill. kroner.

Netto resultat fra eierinteresser utgjorde 118 (187) mill. kroner.

Resultatandeler	30.09.17	30.09.16	Endring
SpareBank 1 Gruppen AS	137	130	7
Bank 1 Oslo Akershus AS	0	71	-71
SpareBank 1 Boligkreditt AS	-34	-2	-32
SpareBank 1 Næringskreditt AS	1	1	0
SpareBank 1 Kredittkort AS	12	13	-2
SpareBank 1 Mobilbetaling AS	3	-16	20
Øvrige konsernposter	-1	-9	8
Netto resultat fra eierinteresser	118	187	-70

Reduksjonen på 70 mill. kroner skyldes i hovedsak at resultatandelen fra tidligere B1OA inngikk i resultat fra eierinteresser i første halvår 2016. Videre er resultatet fra SpareBank 1 Boligkreditt AS redusert. Resultatet er påvirket av negativ verdiendring på eksisterende basisswapper knyttet til egne innlån. Forklaringen er todelt, hvor den ene er at markedsprisen på nye basisswapper er redusert,

mens tidligere bokført gevinst blir reversert med løpetid på swappene.

Resultatet fra SpareBank 1 Mobilbetaling AS inkluderer en gevinst ved realisasjon på 18 mill. kroner. Dette som følge av at bankens aksjer i SpareBank 1 Mobilbetaling AS (mCash) er fraregnet og SpareBank 1 Mobilbetaling AS er nå, per 30.09.2017, et datterselskap av Vipps AS.

Netto resultat fra andre finansielle eiendeler og forpliktelser ble 6 (minus 79) mill. kroner. Konsernets verdipapirgjeld, renteplasseringer, derivater og fastrenteprodukter til kunder vurderes for det vesentligste til virkelig verdi over resultatet etter IAS 39 og endringer i markedsverdi resultatføres. Hittil i år har det vært en inngang i kredittpåslaget for norske senior obligasjoner. For en femårig seniorutstedelse i en norsk regionsparebank ble markedets kredittpåslag redusert fra indikativt 85 basispunkter ved inngangen av året til om lag 62 basispunkter ved utgangen av tredje kvartal. Alt annet like betyr det at relevant diskonteringsrente på allerede utstedte rentepapirer med fastsatte kuponger blir redusert, og dermed at nåverdien (kursen) øker. Kursoppgang på egen gjeld fører til et urealisert tap, mens kursoppgang på kjøpte rentepapirer fører til en urealisert gevinst.

Nettoeffekten av kursendringer på alle rentepapirer, inklusiv sikringsforretninger, var minus 30 (minus 132) mill. kroner, hvor tilnærmet alt er urealisert tap. Over rentepapirenes løpetid vil markedsverdien gå mot pari verdi, og urealiserte gevinster og tap går mot null så lenge papirene ikke realiseres. Verdiendringer på utstedt verdipapirgjeld inklusiv sikringer utgjorde minus 78 (minus 183) mill. kroner. Det vises for øvrig til note 7 «Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser».

Driftskostnader

Sum driftskostnader ble 1 348 (727) mill. kroner og utgjorde 53,1 (39,6) prosent av netto inntekter. Økningen skyldes i hovedsak at resultatandelen fra tidligere B1OA med datterselskaper i første halvår 2016 ble innregnet i konsernet etter egenkapitalmetoden med en eierandel på 40,5 prosent. Fra og med andre halvår 2016 ble resultatet fullt ut konsolidert inn i konsernregnskapet.

Tidligere Sparebanken Hedmark avviklet sin ytelsespensjonsordning i 3. kvartal 2016, som reduserte personalkostnadene med 271 mill. kroner.

Tidligere B1OA avviklet sin ytelsespensjonsordning 1. januar 2017, og det medførte en gevinst som

reduerte personalkostnadene med 53 mill. kroner. I tidligere Sparebanken Hedmark medførte en etterberegning av pensjonskostnad for 2016 en kostnad på 12 mill. kroner.

I forbindelse med børsnoteringen er det kostnadsført 31 mill. kroner, hvorav 14 mill. kroner er personalkostnader knyttet til ansatrabatt i forbindelse med kjøp av egenkapitalbevis og honorarer for ansattemisjonen.

I forbindelse med fusjonsprosessen er det kostnadsført 34 mill. kroner, hvorav 11 mill. kroner er knyttet til sluttvederlag. De resterende kostnadene knytter seg i hovedsak til IT-kostnader og bruk av eksterne konsulenter.

Per 30.09.2017 var det 1 102 (1 140) årsverk i konsernet.

Tap på utlån og garantier

Konsernet har per 30.09.2017 en netto inngang på tap på 7 (kostnad på 33) mill. kroner. Netto inngang på tap skyldes i hovedsak en reduksjon av gruppevis nedskrivninger på 24 (kostnad 11) mill. kroner.

Tap på utlån fordeler seg som følger:

Spesifikasjon av periodens tapskostnad i millioner kroner	Totalt	PM	BM	SB1FØ
Endring i individuelle nedskrivninger	-3	1	-8	4
Endring i gruppenedskrivninger	-24	-3	-23	2
Konstaterte tap som det tidligere år er foretatt individuelle nedskrivninger på	25	3	9	13
Konstaterte tap som det tidligere år ikke er foretatt individuelle nedskrivninger på	9	3	3	3
-Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	14	1	11	2
Periodens tapskostnad	-7	4	-31	20

Konsernet Sparebank 1 Østlandets samlede utlån, inkludert lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS, består av 75 prosent utlån til personmarkedet, som hovedsakelig er boliglån. Bedriftsmarkedsporføljen er uten eksponering mot olje- og gassnæringen, og for øvrig karakterisert av lav risiko.

Kredittrisiko

Per 30.09.2017 utgjorde brutto misligholdte engasjement 284 (336) mill. kroner. Dette tilsvarte 0,3 (0,4) prosent av brutto utlån. Brutto øvrige tapsutsatte (ikke misligholdte) engasjement utgjorde 250 (223) mill. kroner. Dette tilsvarte 0,3 (0,3) prosent av brutto utlån.

Avsetningsgraden, målt som individuelle nedskrivninger i prosent av brutto engasjement, var 19 (15) prosent for misligholdte engasjementer og 39 (40) prosent for øvrige tapsutsatte engasjementer. Avsetningsgraden vil variere over tid, avhengig av verdien av engasjementenes sikkerhetsmasse.

Individuelle nedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier var ved utgangen av 3. kvartal 152 (138) mill. kroner. Gruppevis nedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier var 238 (251) millioner kroner og utgjorde 0,27 (0,31) prosent av brutto utlån.

Kredittkvaliteten, målt som sum problemlån i forhold til samlede utlån, viste en bedring fra samme periode i fjor. Samlet utgjorde konsernets problemengasjementer 0,5 (0,6) prosent av brutto utlån på egen balanse, og 0,3 (0,4) prosent om man inkluderer lån overført til kredittforetakene. Bedringen av kredittkvaliteten skyldes både at tidligere B1OA nå er medregnet i balansen og en positiv utvikling i utlånsporteføljen.

Styrets vurdering er at konsernets kredittrisiko er lav.

Forvaltningskapital

Forvaltningskapitalen per 30.09.2017 var 106,3 (99,7) mrd. kroner. Samlet forretningskapital, definert som forvaltningskapital inklusive utlån overført til kredittforetakene, var 144,3 (136,0) mrd. kroner.

Utlån til kunder

Brutto utlån til kunder, inklusiv utlån overført til kredittforetakene, var 126,9 (117,6) mrd. kroner. Det var ved utgangen av tredje kvartal overført lån for 36,7 (35,1) mrd. kroner til SpareBank 1 Boligkreditt AS og 1,3 (1,2) mrd. kroner til SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Utlånsvekst siste tolv måneder inklusiv overførte lån var 9,3 (58,2) mrd. kroner, tilsvarende 7,9 (97,9) prosent. Veksten fordelte seg med 6,3 mrd. kroner i personmarkedet og 3,0 mrd. kroner i bedriftsmarkedet. Høye fjorårstall skyldes oppkjøp og konsolidering av B1OA.

Hittil i år økte utlån til kunder med 7,5 mrd. kroner tilsvarende 6,3 prosent. Veksten fordelte seg med 5,5 mrd. kroner i personmarkedet og 1,9 mrd. kroner i bedriftsmarkedet.

Innskudd fra kunder

Per 30.09.2017 var innskudd fra kunder 65,3 (62,1) mrd. kroner. Innskuddsveksten siste 12 måneder var 3,2 (29,1) mrd. kroner, tilsvarende 5,1 (87,9) prosent. Veksten fordelte seg med 0,3 mrd. kroner i personmarkedet og 2,9 mrd. kroner i bedriftsmarkedet. Høye fjorårstall skyldes oppkjøp og konsolidering av B1OA.

Hittil i år økte innskudd fra kunder med 2,2 mrd. kroner. Bedriftsmarkedet viste en vekst på 2,7 mrd. kroner, mens personmarkedet viste en reduksjon på 0,5 mrd. kroner.

Innskuddsdekningen i konsernet var 73,4 (76,4) prosent.

Likviditet

Innlån fra kredittinstitusjoner og senior gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (inkludert ansvarlig lånekapital) var 26,7 (24,5) mrd. kroner. Gjennomsnittlig løpetid på konsernets langsiktige finansiering var 3,8 (3,5) år. Gjennomsnittlig løpetid på alle innlån var 3,2 (3,2) år.

Konsernet hadde per 30.09.2017 reserver til å opprettholde normal drift i 12 (18) måneder. LCR (Liquidity Coverage Ratio) var 111,7 (113,0) prosent.

Det er styrets vurdering at konsernets likviditetsrisiko er lav.

Egenkapitalbevis

Eierandelskapitalen består per 30. september 2017 av 107 179 987 egenkapitalbevis.

Bokført verdi per egenkapitalbevis ved utgangen av 3. kvartal var 79,46 kroner og resultat per egenkapitalbevis ble kroner 5,83 (5,21) kroner. Pris/bokført egenkapital på 1,11.

Ved utgangen av 3. kvartal var kursen på egenkapitalbevisene 85,50 kroner.

Soliditet og kapitaldekning

Konsernets egenkapital på 13,0 (11,8) mrd. kroner utgjorde 12,2 (11,8) prosent av balansen. Leverage Ratio var 7,3 (8,5) prosent.

Konsernets kapital- og kjernekapitaldekning var ved utgangen av 3. kvartal henholdsvis 19,9 (20,2)

Morbank

Morbankregnskapet per 30.09.2017 inkluderer tidligere B10A fra fusjonstidspunktet 1. april 2017. Fjorårstallene er derfor ikke direkte sammenlignbare med årets resultat.

Morbankens resultat etter skatt per 30.09.2017 ble 826 (685) mill. kroner.

Ren kjernekapitaldekning var ved utgangen av 3. kvartal 22,5 (29,9) prosent. Reduksjonen skyldes i

prosent og 17,8 (18,3) prosent. Ren kjernekapitaldekning var 16,9 (17,5) prosent. Det er gjennomført en forenklet revisjonskontroll av resultat og balanse i henhold til forskrift. Delårsresultat etter påregnelig skatt og utbytte er derfor medregnet i kapitaldekningen.

Endret forståelse av beregning av kapitalkrav knyttet til overgangsreglene for ikke konsoliderte finansforetak har gitt en økning i beregningsgrunnlaget. Effekten for SpareBank 1 Østlandet er en svekkelse av ren kjernekapitaldekning på 0,2 prosentpoeng.

Konsernets langsiktige kapitalmål for ren kjernekapitaldekning er minst 16 prosent.

Rating

Sparebank 1 Østlandet er ratet A1 av Moody's Investor Service. Siste kredittuttalelse fra Moody's (28. september 2017) opprettholder ratingen, men ratingutsiktene er endret fra "stable outlook" til "negative outlook". De negative utsiktene er utløst av lovforslaget som ble fremlagt av Finansdepartementet 21. juni 2017 som har til hensikt å gjennomføre EUs krisehåndteringsdirektiv BRRD (Bank Recovery and Resolution Directive) og innskuddsgarantidirektiv.

Endringen av ratingutsiktene gir uttrykk for Moody's intensjon om å bringe norske bankers vurderinger for offentlig støtte på linje med de europeiske bankene hvor rammeverket for BRRD allerede er implementert.

Endringen av ratingutsiktene omfatter alle norske sparebanker som allerede har en forventning innebygd om offentlig støtte fra norske myndigheter.

hovedsak at tidligere B10A er medregnet i beregningsgrunnlaget.

Det er gjennomført en forenklet revisjonskontroll av resultat og balanse i henhold til forskrift. Delårsresultat etter påregnelig skatt og utbytte er derfor medregnet i kapitaldekningen.

Endret forståelse av beregning av kapitalkrav knyttet til overgangsreglene for ikke konsoliderte finansforetak har gitt en økning i

beregningsgrunnlaget. Effekten for SpareBank 1 Østlandet er en svekkelse av ren kjernekapitaldekning på 0,3 prosentpoeng.

Morbankens egenkapital var 12,1 (10,1) mrd. kroner og utgjorde 11,5 (16,8) prosent av balansen ved utgangen av kvartalet.

Per 30.09.2017 var det 705 (466) årsverk i morbanken.

Underliggende bankdrift er definert som resultat før tap på utlån eksklusiv verdipapirer og utbytte. I tillegg er kostnader knyttet til fusjons- og børsnoteringsprosessen i 2017 trukket ut, samt at

kostnadene er justert for effekter av avvikling av ytelsespensjonsordningen.

Underliggende bankdrift i millioner kroner	30.09.17	30.09.16	Endring
Netto renteinntekter	1.085	741	46,5 %
Andre inntekter	548	316	73,4 %
Driftskostnader	825	597	38,4 %
Driftsresultat underliggende bankdrift	808	461	75,4 %

Driftsresultat fra den underliggende bankdriften per 30.09.2017 ble 808 (461) mill. kroner. Den underliggende bankdriften viste en økning i forhold til fjoråret med 347 mill. kroner tilsvarende 75,4 prosent. Økningen skyldes både økte netto renteinntekter og fusjonen med tidligere B1OA fra 1. april 2017.

Datterselskaper

Finansieringsselskapet SpareBank 1 Finans Østlandet AS (95 prosent eierandel) fikk per 30.09.2017 et resultat etter skatt på 91 (68) mill. kroner. Finansieringsselskapets brutto utlån per 30.09.2017 var 7,0 (6,2) mrd. kroner. Utlånsvekst siste 12 måneder var 12,9 (13,3) prosent.

SpareBank 1 Regnskapshuset Østlandet AS omsatte for 116 (122) mill. kroner og oppnådde et resultat etter skatt på 1 (4) mill. kroner.

EiendomsMegler 1 Hedmark Eiendom AS omsatte for 84 (75) millioner kroner og oppnådde et resultat etter skatt på 15 (17) mill. kroner.

EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS konsern omsatte for 147 (54) mill. kroner og oppnådde et resultat etter skatt på minus 1 (minus 3) mill. kroner.

Deleide selskaper

SpareBank 1 Gruppen AS (12,4 prosent eierandel) inneholder alliansebankenes felles produktselskaper innenfor forsikring, fondsforvaltning, fordringsadministrasjon og inndrivelse. Selskapet oppnådde et konsernresultat etter skatt på 1.122 (1.094) mill. kroner per 30.09.2017. Egenkapitalavkastningen ble 19,4 (18,5) prosent.

SpareBank 1 Boligkreditt AS (20,3 prosent eierandel) er alliansebankenes felles boligkredittforetak. Selskapet oppnådde et resultat etter skatt på minus 138 (29) mill. kroner. Resultatet per 30.09.2017 var i stor grad påvirket av negativ verdiendring på basisswapper knyttet til egne innlån. Forklaringen er todelt, hvor markedsprisen på nye basisswapper er redusert, og at bokført gevinst reverseres med løpetid på swappene.

SpareBank 1 Næringskreditt AS (9,2 prosent eierandel) er alliansebankenes felles

næringskreditselskap. Selskapet oppnådde et resultat etter skatt på 50 (59) mill. kroner.

SpareBank 1 Kredittkort AS (19,6 prosent eierandel) er alliansebankenes felles kredittkortselskap. Selskapet oppnådde et resultat etter skatt på 58 (110) mill. kroner.

SpareBank 1 Betaling AS (21,2 prosent eierandel) er alliansens felles mobilbetalingsselskap. SpareBank 1 Betaling AS eier 25 prosent av aksjene i Vipps AS. Bankens aksjer i SpareBank 1 Mobilbetaling AS (mCash) er fraregnet og SpareBank 1 Mobilbetaling AS er nå, per 30.09.2017, et datterselskap av Vipps AS. SpareBank 1 Mobilbetaling AS oppnådde et resultat etter skatt per 30.06.2017 på minus 34 (minus 108) mill. kroner.

For mer informasjon om regnskapet til de ulike selskapene vises det til kvartalsrapportene tilgjengelig på selskapenes egne hjemmesider.

Utsikter fremover

Makrosituasjonen i Norge virker å være i bedring og en rekke økonomiske nøkkelindikatorer viser positiv utvikling. Styret anser dette som fordelaktig for konsernets virksomhet, kredittrisiko og tapsutvikling i tiden fremover.

SpareBank 1 Østlandets hjemmemarked består av fylkene Hedmark, Oppland, Oslo og Akershus. Innlandsregionen, med fylkene Hedmark og Oppland, har tradisjonelt vært mindre konjunkturutsatt enn andre landsdeler, blant annet på grunn av at næringslivet i regionen har svært liten direkte eksponering mot olje- og gassnæringen. I de siste årene har veksten i regionen vært høyere enn i landet for øvrig. Aktiviteten i hovedstadsregionen, med fylkene Oslo og Akershus, gjenspeiler i større grad landet for øvrig, blant annet med bakgrunn i at regionen står for en stor andel av landets verdiskaping.

Boligprisveksten avtok fra begynnelsen av 2017 drevet til dels av regjeringens nye boliglånsforskrift av 1. januar 2017. Fra april 2017 har prisveksten på

boliger vært negativ i hele konsernets hjemmemarked, selv om bildet er nyansert. Prisedgangen er mest uttalt i Oslo og da spesielt i de bydeler hvor prisøkningen foregående år var sterkest. Styret mener at bankens konservative utlånspraksis reduserer sårbarheten ved en slik prisedgang i boligmarkedet. Bankens forsiktige utlånspraksis til boligformål reflekteres i en lav andel problemlån og at banken opererer godt innenfor rammene av den nye boliglånsforskriften.

Styret anser at konsernet er godt posisjonert for videre lønnsom utvikling, med en sterk posisjon i bankens tradisjonelle hjemmemarked og med gode muligheter i bankens nye vekstområder. Videre utvikling av virksomheten vil skje basert på en fortsatt forsiktig utlånspraksis og samkjøring av de to fusjonerte bankene i én større og mer slagkraftig enhet. Med bakgrunn i høy kapitaldekning, en god likviditetssituasjon og en fusjonert og slagkraftig organisasjon mener styret at konsernet står solid rustet til å ta en sterkere posisjon i bankens nedslagsområde.

Styret i SpareBank 1 Østlandet

Hamar, 26. oktober 2017

Resultatregnskap

Morbank					Konsern					
31.12.16	3. kv.16	3. kv.17	30.09.16	30.09.17 (mill. kroner)	Noter	30.09.17	30.09.16	3. kv.17	3. kv.16	31.12.16
1 692	425	729	1 258	1 903		2 419	1 708	809	765	2 494
689	169	312	517	818		964	671	310	323	1 004
1 003	255	417	741	1 085		1 454	1 038	498	442	1 490
427	111	240	322	565		885	555	311	295	830
28	7	17	21	38		75	48	27	23	71
21	5	7	15	23		140	137	42	37	180
420	108	231	317	549		949	644	325	310	939
45	0	0	45	11	7	11	46	-0	1	46
369	-8	-0	247	252	7	118	187	82	21	236
-122	-14	18	-123	-18	7	6	-79	19	30	-62
293	-23	19	169	244		134	154	100	53	220
1 714	341	667	1 227	1 879		2 537	1 836	923	804	2 649
162	-117	167	68	460		702	320	233	27	573
38	9	15	28	40		62	43	21	19	65
320	75	128	231	379		584	364	179	168	565
519	-32	311	327	879		1 348	727	433	214	1 203
1 195	373	356	900	1 000		1 190	1 110	491	590	1 446
47	-2	6	15	-19	6	-7	33	14	3	75
1 148	376	351	885	1 019		1 196	1 077	476	587	1 371
186	123	88	200	193		270	258	99	163	271
964	252	263	685	826		926	819	377	424	1 100
						920	816	374	422	1 095
						6	3	3	1	4
						5,83	5,21			6,95
Utvidet resultat										
964	252	263	685	826		926	819	377	424	1 100
-71	0	0	-65	0		0	-60	0	5	-52
18	0	0	17	0		0	12	0	-4	12
-54	0	0	-48	0		0	-75	1	10	-46
5	13	27	-19	48		58	-22	35	10	4
0	0	0	0	9		9	0	0	0	0
0	0	0	0	0		0	0	0	0	0
5	13	27	-19	57		73	-22	42	22	11
-48	13	27	-67	57		74	-97	43	32	-35
915	265	290	618	883		1 000	723	420	456	1 065
						994	719	417	456	1 060
						6	3	3	1	4

Balanse

Morbank				Konsern			
31.12.16	30.09.16	30.09.17	(mill. kroner)	Noter	30.09.17	30.09.16	31.12.16
EIENDELER							
354	335	658	Kontanter og fordringer på sentralbanker		658	647	761
7 191	6 975	7 720	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		1 712	1 197	1 335
41 762	40 604	81 599	Utlån til og fordringer på kunder	5,6	88 565	80 961	82 537
5 630	5 482	8 838	Sertifikater og obligasjoner	10	8 838	9 814	9 776
349	395	578	Finansielle derivater	8,10,11	578	963	810
321	297	455	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	10	456	722	747
1 681	1 625	3 122	Investering i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet		3 680	3 555	3 618
3 842	3 842	1 218	Investering i datterselskaper		0	0	0
0	0	0	Eiendeler holdt for salg		5	8	5
304	306	375	Eiendom, anlegg og utstyr		580	602	587
102	100	95	Goodwill og andre immaterielle eiendeler		362	349	371
0	0	20	Eiendel ved utsatt skatt		0	0	0
338	383	534	Andre eiendeler	12	878	902	695
61 873	60 343	105 209	Sum eiendeler		106 312	99 720	101 242
FORPLIKTELSE							
1 666	1 447	1 442	Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner		1 438	1 701	1 654
36 259	36 110	65 298	Innskudd fra og gjeld til kunder	13	65 268	62 107	63 070
12 404	11 490	24 077	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10,14	24 077	21 561	21 937
233	245	305	Finansielle derivater	8,10,11	305	397	349
148	145	246	Forpliktelse ved periodeskatt		282	234	247
10	0	0	Forpliktelse ved utsatt skatt		106	90	118
222	266	519	Annen gjeld og balanseført forpliktelse	15	640	652	556
502	501	1 205	Ansvarlig lånekapital	10,14	1 205	1 202	1 203
51 443	50 203	93 092	Sum gjeld		93 321	87 944	89 135
EGENKAPITAL							
5 310	5 310	5 359	Eierandelskapital		5 359	5 310	5 310
520	520	547	Overkursfond		547	520	520
974	503	1 884	Utjevningfond		1 884	503	974
3 313	3 014	3 509	Grunnfondskapital		3 509	3 014	3 313
0	0	172	Annen innskutt egenkapital		172	0	0
33	40	24	Gavefond		24	40	33
134	125	247	Fond for urealiserte gevinster		257	125	134
148	0	0	Utbytte		0	0	148
0	0	400	Hybridkapital		400	400	400
0	0	-26	Renter hybridkapital		-26	0	0
0	627	0	Annen egenkapital		811	1 817	1 229
0	0	0	Ikke-kontrollerende eierinteresser		53	46	47
10 430	10 140	12 117	Sum egenkapital		12 991	11 776	12 107
61 873	60 343	105 209	Sum gjeld og egenkapital		106 312	99 720	101 242

Styret i SpareBank 1 Østlandet

Hamar, 26. oktober 2017

Endring i egenkapital

Morbank (mill. kroner)	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital					Utbytte	Hybrid- kapital	Sum egenkapital
	Egenkapital- bevis	Overkurs- fond	Annen innskutt	Grunnfonds- kapital	Utlejnings- fond	Gavefond	Fond for urealiserte	Annen egenkapital			
Egenkapital per 01.01.16	3 987	0	0	3 019	503	50	135	0	0	0	7 695
Egenkapitalbevis emittert og overført eiere	1 323	520									1 843
Resultat for regnskapsåret							9	676			685
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning								-49			-49
Fond for urealiserte gevinster							-19				-19
Utdelt gaver av resultat 2015				-6							-6
Utdelt fra gavefond 2016											-10
Egenkapital per 30.09.16	5 310	520	0	3 014	503	40	125	627	0	0	10 140
Egenkapital per 01.01.16	3 987	0	0	3 019	503	50	135	0	0	0	7 695
Egenkapitalbevis emittert og overført eiere	1 323	520									1 843
Resultat for regnskapsåret				316	506		-7		148		964
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning				-17	-35						-53
Fond for urealiserte gevinster							5				5
Utdelt gaver av resultat 2015				-6							-6
Utdelt fra gavefond 2016											-18
Egenkapital per 31.12.16	5 310	520	0	3 313	974	33	134	0	148		10 430
Egenkapital per 01.01.17	5 310	520	0	3 313	974	33	134	0	148	0	10 430
Egenkapitalbevis emittert og overført eiere	49	27									76
Egenkapital tilført ved fusjon med B1OA			172		353						525
Hybridkapital										400	400
Renter hybridkapital								-26			-26
Resultat for regnskapsåret				203	557		66				826
Fond for urealiserte gevinster							48				48
Utbetalt utbytte									-148		-148
Utdelt gaver av resultat 2016				-6							-6
Utdelt fra gavefond 2017							-9				-9
Egenkapital per 30.09.17	5 359	547	172	3 509	1 884	24	247	-26	0	400	12 117

Konsern <i>(mill. kroner)</i>	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital					Utbytte	Hybridkapital	Minoritetsinteresse	Sum egenkapital
	Egenkapitalbevis	Overkursfond	Annen innskutt EK	Grunnfondskapital	Utlejningsfond	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital				
Egenkapital per 01.01.16	3 987	0	0	3 019	503	50	135	1 023	0	0	0	8 718
Korrigerings av IB i TS								73				73
Korrigert egenkapital per 01.01.16	3 987	0	0	3 019	503	50	135	1 096	0	0	0	8 791
Egenkapitalbevis emmitert og overført eiere	1 323	520										1 843
Resultat for regnskapsåret							9	807			3	819
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning								-48				-48
Øvrige poster som ikke vil bli reklassifiser til resultat i TS/FKV								-27				-27
Fond for urealiserte gevinster							-19					-19
Øvrige poster som vil bli reklassifisert til resultat i TS og FKV								-22				-22
Korrigerings direkte mot egenkapitalen i DS/TS/FKV								12				12
Omklassifisering av fondsobligasjon i datter										400		400
Endring i eierandel konsernselskaper											43	43
Utdelt gaver av resultat 2015				-6								-6
Utdelt fra gavefond 2016									-10			-10
Egenkapital per 30.09.16	5 310	520	0	3 014	503	40	125	1 819	0	400	46	11 776
Egenkapital per 01.01.16	3 987	0	0	3 019	503	50	135	1 023	0	0	0	8 718
Korrigerings av IB i TS								73				73
Korrigert egenkapital per 01.01.16	3 987	0	0	3 019	503	50	135	1 096	0	0	0	8 791
Egenkapitalbevis emmitert og overført eiere	1 323	520										1 843
Resultat for regnskapsåret				316	506		-7	130	148		4	1 100
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning				-17	-35			13				-39
Øvrige poster som ikke vil bli reklassifiser til resultat i TS/FKV								-7				-7
Fond for urealiserte gevinster							5					5
Øvrige poster som vil bli reklassifisert til resultat i TS og FKV								11				11
Rentekostnader hybridkapital datter								-13				-13
Hybridkapital i datter										400		400
Endring i eierandel konsernselskaper											43	43
Utdelt gaver av resultat 2015				-6								-6
Utdelt fra gavefond 2016									-18			-18
Egenkapital per 31.12.16	5 310	520	0	3 313	974	33	134	1 228	148	400	47	12 107
Egenkapital per 01.01.17	5 310	520	0	3 313	974	33	134	1 228	148	400	47	12 107
Korrigerings av IB i TS ¹⁾								-8				-8
Korrigert egenkapital per 01.01.17	5 310	520	0	3 313	974	33	134	1 220	148	400	47	12 099
Egenkapitalbevis og aksjer emmitert	49	27									5	81
Egenkapital tilført ved fusjon med BLOA			172		353			-525				0
Resultat for regnskapsåret				203	557		66	96			5	926
Øvrige poster som ikke vil bli reklassifiser til resultat i TS/FKV								0				0
Endring fond for vurderingsforskjeller							58					58
Øvrige poster som vil bli reklassifisert til resultat i TS og FKV								7				7
Rentekostnader fondsobligasjon								-13				-13
Fondsobligasjon												0
Endring i eierandel konsernselskaper								-1				-1
Utbetalt utbytte									-148		-4	-152
Utdelt gaver av resultat 2016				-6								-6
Utdelt fra gavefond 2017									-9			-9
Egenkapital per 30.09.17	5 359	547	172	3 509	1 884	24	257	785	0	400	53	12 991

1) Korrigeringer er knyttet til endringer i foreløpig regnskap for regnskapsåret og endelig regnskap i SpareBank 1 Gruppen.

Kontantstrømoppstilling

Morbank				Konsern		
31.12.16	30.09.16	30.09.17	(mill. kroner)	30.09.17	30.09.16	31.12.16
-3 901	-2 658	-4 512	Endring i utlån til kunder	-5 991	-3 982	-5 814
1 338	991	1 614	Renteinnbetalinger på utlån til kunder	2 171	1 511	2 210
2 750	2 601	2 110	Endring i innskudd fra kunder	2 198	2 738	3 701
-377	-285	-359	Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-433	-362	-534
-502	-515	-1 149	Endring i fordringer og gjeld til kredittinstitusjoner	-617	974	801
149	113	78	Renter på fordringer og gjeld til kredittinstitusjoner	8	18	22
645	745	969	Endring i sertifikater og obligasjoner	1 569	553	769
169	128	181	Renteinnbetalinger fra sertifikater og obligasjoner	213	145	204
420	317	549	Netto provisjonsinntekter	949	644	939
40	32	30	Kursgevinster ved omsetning og trading	35	48	59
-499	-317	-858	Utbetalinger til drift	-1 317	-701	-1 155
-177	-155	-189	Betalt skatt	-245	-159	-181
-509	-546	99	Andre tidsavgrensninger	-465	-527	-465
-453	450	-1 437	Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter (A)	-1 925	899	556
-27	-16	-41	Investerings i varige driftsmidler	-57	-24	-43
0	0	9	Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	9	0	0
-108	-28	-223	Langsiktige investeringer i aksjer	-214	-90	-256
435	308	253	Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	159	95	282
299	264	-2	Netto likviditetsendring fra investering (B)	-103	-18	-17
3 329	1 811	3 508	Opptak av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 421	2 784	3 889
-2 550	-2 000	-1 503	Tilbakebetaling av utstedte verdipapirer	-2 103	-3 247	-3 845
0	0	63	Innbetalt ved emisjon av egenkapitalbevis	63	0	0
-238	-177	-387	Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-448	-248	-378
-14	-11	-22	Renteutbetalinger på ansvarlige lån	-27	-16	-25
-17	-10	-9	Utdeling fra gavefond	-9	-10	-17
510	-387	1 650	Netto likviditetsendring fra finansiering (C)	1 897	-737	-376
-225	-225	0	Likviditetseffekt fra kjøp av de resterende aksjene i B1OA (D)	0	-225	-225
0	0	458	Likviditetsbeholdning overtatt fra B1OA (E)	0	843	843
38	38	0	Likviditetseffekt ved kjøp og salg av andre datterselskaper (F)	0	-13	-13
-95	-95	-95	Likviditetseffekt ved emisjon i datterselskap (G)	5	5	5
73	44	574	ENDRING I LIKVIDITETSBEHOLDNING (A+B+C+D+E+F+G)	-126	753	773
309	309	382	Likviditetsbeholdning 01.01.	1 082	309	309
382	353	956	Likviditetsbeholdning ved rapporteringsperiodens slutt	956	1 063	1 082
			Likviditetsbeholdningen består av:			
354	335	658	Kontanter og fordringer på sentralbanker	658	647	759
28	19	299	Innskudd i og fordringer på banker uten avtalt løpetid	299	415	323
382	353	956	Sum likviditetsbeholdning ved rapporteringsperiodens slutt	956	1 063	1 082

Noter til regnskapet

Note 1 Regnskapsprinsipper

1.1 Grunnlag for utarbeidelse

Kvartalsregnskapet for SpareBank 1 Østlandet omfatter perioden 01.01. - 30.09.2017. Kvartalsregnskapet er utarbeidet ihht. IAS 34 Delårsrapportering, gjeldende IFRS-standarder og IFRIC-fortolkninger. Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er funksjonell valuta i alle enheter i konsernet. Alle beløp er i millioner kroner med mindre noe annet er angitt. Kvartalsregnskapet omfatter ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap og bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2016. Konsernet har i denne kvartalsrapporten benyttet de samme regnskapsprinsipper og beregningsmetoder som i siste årsregnskap.

1.2 Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelse av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. I årsregnskapet for 2016 er det redegjort nærmere for kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper i note 3.

Note 2 Endringer i konsernsammensetninger

2017

SpareBank 1 Østlandet har blitt 21,2 prosent eier av SpareBank 1 Betaling AS og klassifiserer dette som et tilknyttet selskap. SpareBank 1 Betaling AS eier 25 prosent av aksjene i Vipps AS. Bankens aksjer i SpareBank 1 Mobilbetaling AS (mCash) er fraregnet og SpareBank 1 Mobilbetaling AS er nå, per 30.09.2017, et datterselskap av Vipps AS.

17. januar 2017 ble Sparebanken Hedmark 100 prosent eier av det nystiftede selskapet Youngstorget 5 AS etter at eiendeler og forpliktelser tilhørende Bank 1 Oslo Akershus AS (B1OA) ble fisjonert ut og overdratt aksjonæren i B1OA.

En reallokering av aksjer i SpareBank 1 Kredittkort AS i henhold til aksjonæravtalen medførte at konsernet Sparebanken Hedmark økte sin eierandel i selskapet fra 18,9 prosent til 19,6 prosent med virkning fra 1. januar 2017.

Sparebanken Hedmark og Bank 1 Oslo Akershus AS fusjonerte virksomhetene med virkning fra 1. april 2017. Det nye navnet på den sammenslåtte banken ble SpareBank 1 Østlandet.

2016

29. juni 2016 kjøpte Sparebanken Hedmark de resterende 59,5 prosentene av aksjene i Bank 1 Oslo Akershus AS (B1OA). Sparebanken Hedmark ble med det eier av 100 prosent av aksjene i selskapet. B1OA var frem til 29. juni 2016 klassifisert som et tilknyttet selskap, men selskapet er fra denne datoen klassifisert som et heleid datterselskap.

1. januar 2016 ble 5 prosent av aksjene i SpareBank 1 Finans Østlandet AS solgt til SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Selskapet har vært et 100 prosent eid datterselskap i Sparebanken Hedmark.

Note 3 Segmentinformasjon

Segmentopplysningene er knyttet til den måten konsernet styres og følges opp på internt i virksomheten gjennom resultat- og kapitalrapportering, fullmakter og rutiner. Rapportering av segmenter er inndelt i følgende områder: Personmarked bank, bedriftsmarked bank, eiendom, finansiering, regnskapstjenester samt ufordelt virksomhet.

Forutsetninger:

- Eiendomsmegling, leasing/løsørefinansiering og regnskapstjenester er organisert som selvstendige selskaper.
- Skatt er beregnet med 25 prosent for PM og BM divisjonen.
- Driftskostnader i PM og BM inneholder sin andel av felleskostnader
- Netto provisjons- og andre inntekter inneholder sin andel av fellesinntekter
- Konsernelimineringer fremkommer sammen med ufordelt virksomhet i egen kolonne.

30.09.2017	PM	BM	SpareBank 1 Finans Østlandet	Eiendoms- Megler 1 Hedmark Eiendom	Eiendoms- Megler 1 Oslo Akershus konsern	SpareBank 1 Regnskaps- huset Østlandet	Ufordelt virksomhet	Totalt
Resultatregnskap								
Netto renteinntekter	709	559	231	0	1	-1	-46	1 454
Netto provisjons- og andre inntekter	530	98	-28	84	147	116	3	949
Netto avkastning på finansielle investeringer	0	0	0	0	0	0	134	134
Driftskostnader	522	187	62	64	150	114	250	1 348
Resultatbidrag før tap per segment	718	470	141	20	-1	1	-159	1 190
Tap på utlån og garantier	4	-30	20	0	0	0	0	-7
Resultatbidrag per segment før skatt	714	500	121	20	-1	1	-159	1 196
Skatt	178	125	30	5	0	0	-69	270
Resultatbidrag per segment etter skatt	535	375	91	15	-1	1	-90	926
Balanse								
Brutto utlån til kunder	55 047	26 260	7 028	0	0	0	611	88 946
Individuell nedskrivning utlån	-34	-89	-18	0	0	0	0	-141
Gruppenedskrivning utlån	-69	-147	-22	0	0	0	0	-239
Andre eiendeler	1 290	273	211	68	95	135	15 674	17 746
Sum eiendeler	56 233	26 297	7 199	68	95	135	16 285	106 312
Innskudd fra og gjeld til kunder	39 080	18 394	0	0	0	0	7 794	65 268
Annen gjeld og egenkapital	17 153	7 903	7 199	68	95	135	8 491	41 044
Sum gjeld og egenkapital	56 233	26 297	7 199	68	95	135	16 285	106 312

30.09.2016	Sparebanken Hedmark PM	Sparebanken Hedmark BM	Bank 1 Oslo Akershus	SpareBank 1 Finans Østlandet	Eiendoms- Megler 1 Hedmark Eiendom	SpareBank 1 Regnskaps- huset Østlandet	Ufordelt virksomhet	Totalt
Resultatregnskap								
Netto renteinntekter	410	334	123	175	0	-1	-3	1 038
Netto provisjons- og andre inntekter	262	65	101	-20	75	122	39	644
Netto avkastning på finansielle investeringer	2	0	34	0	0	0	118	154
Driftskostnader	381	149	130	48	52	116	-150	727
Resultatbidrag før tap per segment	293	249	128	107	23	5	304	1 110
Tap på utlån og garantier	-1	16	1	16	0	0	0	33
Resultatbidrag per segment før skatt	294	233	127	90	23	5	304	1 077
Skatt	73	58	32	23	6	1	64	258
Resultatbidrag per segment etter skatt	220	175	95	68	18	4	240	819
Balanse								
Brutto utlån til kunder	23 335	16 688	34 343	6 205	0	0	765	81 336
Individuell nedskrivning utlån	-26	-76	-11	-10	0	0	0	-125
Gruppenedskrivning utlån	-25	-87	-120	-19	0	0	0	-251
Andre eiendeler	93	-2	7 776	89	58	145	10 600	18 759
Sum eiendeler	23 377	16 523	41 987	6 264	58	145	11 365	99 720
Innskudd fra og gjeld til kunder	21 881	13 571	26 025	0	0	0	629	62 107
Annen gjeld og egenkapital	1 496	2 952	15 962	6 264	58	145	10 736	37 613
Sum gjeld og egenkapital	23 377	16 523	41 987	6 264	58	145	11 365	99 720

31.12.2016	Sparebanken Hedmark PM	Sparebanken Hedmark BM	Bank 1 Oslo Akershus	SpareBank 1 Finans Østlandet	Eiendoms- Megler 1 Hedmark Eiendom	SpareBank 1 Regnskaps- huset Østlandet	Ufordelt virksomhet	Totalt
Resultatregnskap								
Netto renteinntekter	552	457	262	238	0	-1	-19	1 490
Netto provisjons- og andre inntekter	340	87	280	-29	99	158	4	939
Netto avkastning på finansielle investeringer	2	0	53	0	0	0	165	220
Driftskostnader	509	202	383	68	79	155	-193	1 203
Resultatbidrag før tap per segment	385	343	212	142	19	2	343	1 446
Tap på utlån og garantier	15	31	1	27	0	0	0	75
Resultatbidrag per segment før skatt	370	311	211	115	19	2	343	1 371
Skatt	93	78	50	29	5	0	16	271
Resultatbidrag per segment etter skatt	278	234	160	86	14	2	327	1 100
Balanse								
Brutto utlån til kunder	24 053	17 169	34 659	6 327	0	0	737	82 945
Individuell nedskrivning utlån	-28	-90	-13	-14	0	0	0	-145
Gruppenedskrivning utlån	-36	-87	-120	-20	0	0	0	-262
Andre eiendeler	102	1	8 324	165	55	144	9 913	18 704
Sum eiendeler	24 091	16 994	42 850	6 458	55	144	10 650	101 242
Innskudd fra og gjeld til kunder	21 985	13 614	26 838	0	0	0	634	63 070
Annen gjeld og egenkapital	2 106	3 380	16 012	6 458	55	144	10 016	38 171
Sum gjeld og egenkapital	24 091	16 994	42 850	6 458	55	144	10 650	101 242

Note 4 Kapitaldekning

Bankens kapitaldekning beregnes til enhver tid etter gjeldende regler og satser. Reglene baserer seg på tre pilarer som skal sikre at finansforetak har kapital som samsvarer med deres risiko:

- Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital
- Pilar 2: Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging
- Pilar 3: Krav til offentliggjøring av informasjon

Kapitaldekningen beregnes basert på et risikovektet beregningsgrunnlag. Banken har tillatelse til å benytte AIRB-metode for beregning av risikovekter i utlånsporteføljen. Som en overgangsordning er det satt en nedre grense på 80 % av Basel I-regelverket for beregningsgrunnlaget. Denne grensen er gjeldende for SpareBank 1 Østlandet på morbank så vel som konsolidert nivå.

Kapitaldekningen beregnes på tre ulike nivåer basert på ulike kapitaldefinisjoner:

- Ren kjernekapitaldekning
- Kjernekapitaldekning (inkluderer fondsobligasjoner)
- Totalkapitaldekning (inkluderer ansvarlig lån)

Gjeldende krav til ren kjernekapital består av et minimumskrav på 4,5 % samt bufferkrav på til sammen 7 % hvorav bankens motsykliske kapitalbufferkrav er 1,5 % per 30.09.2017. SpareBank 1 Østlandet har i tillegg et Pilar II krav på 1,7 %. Det samlede kapitalkravet til ren kjernekapital er dermed 13,2 % per 30.09.2017. I tillegg skal ytterligere 2 % dekkes av tilleggskapital og 1,5 % dekkes av øvrig ansvarlig kapital.

Konsernets langsiktige kapitalmål for ren kjernekapitaldekning er 16 %.

Morbank			Konsern			
Basel III	Basel III	Basel III	Basel III	Basel III	Basel III	
31.12.16	30.09.16	30.09.17	30.09.17	30.09.16	31.12.16	
5 310	5 310	5359	Eierandelskapital	5 359	5 310	5 310
520	520	547	Overkursfond	547	520	520
974	503	1884	Utjevningsfond	1 884	503	974
3 313	3 014	3509	Grunnfondskapital	3 509	3 014	3 313
0	0	172	Annen innskutt egenkapital	172	0	0
33	40	24	Gavefond	24	40	33
134	125	247	Fond for urealiserte gevinster	257	125	134
148	0	0	Utbytte	-	0	148
	0	400	Hybridkapital	400	400	400
	627	-26	Renter hybridkapital			
	0	0	Annen egenkapital	785	1 817	1 228
	0	0	Ikke-kontrollerende eierinteresser	53	46	47
10 430	10 140	12 117	Sum balanseført egenkapital	12 991	11 776	12 107
			Kjernekapital			
-	-554	-463	Del av positivt årsresultat som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-463	-163	0
-	-	-400	Andel egenkapital ikke medtatt i ren kjernekapital	-453	-446	-447
			Minoritetsinteresser som kan medregnes i ren kjernekapital	40	34	36
43	71	122	Urealisert verdiendring som følge av redusert/økt verdi av gjeld	122	71	43
-	-	-	Verdiendringer på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring	9	-	-
-102	-100	-115	Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-381	-349	-371
-117	-138	-192	Positiv verdi av justert forventet tap etter IRB-metoden	-208	-163	-205
			Fradrag for ikke-vesentlige investeringer i ren kjernekapital i andre finansinstitusjoner			
-	-	-	Fradrag for vesentlige investeringer i ren kjernekapital i andre finansinstitusjoner	-225	-2 393	-452
			Justeringer i ren kjernekapital knyttet til regulatoriske filtre			
-10	-10	-30	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (AVA)	-43	-18	-33
			Overskytende fradrag i annen kjernekapital som gjøres i ren kjernekapital			
10 095	9 408	11 040	Sum ren kjernekapital	11 390	8 348	10 530
			Annen kjernekapital			
-	0	400	Hybridkapital	619	400	619
-	-109	-	Fradrag for ikke-vesentlige investeringer i annen kjernekapital i andre finansinstitusjoner	0	-	0
-	-	-	Fradrag for vesentlige investeringer i annen kjernekapital i andre finansinstitusjoner	0	-45	0
			Overskytende fradrag i tilleggskapital som gjøres i annen kjernekapital			
-	109	-	Overskytende fradrag i annen kjernekapital som gjøres i ren kjernekapital	0	-	0
0	0	400	Sum annen kjernekapital	619	355	619
			Tilleggskapital utover kjernekapital			
500	500	1 200	Ansvarlig lånekapital	1 544	1 200	1 524
-	-149	-	Fradrag for ikke-vesentlige investeringer i tilleggskapital i andre finansinstitusjoner	-	-	-
-	-	-129	Fradrag for vesentlige investeringer i tilleggskapital i andre finansinstitusjoner	-129	-296	-17
			Overskytende fradrag i tilleggskapital som gjøres i annen kjernekapital			
500	351	1 071	Sum tilleggskapital	1 415	904	1 507
10 595	9 759	12 511	Netto ansvarlig kapital	13 423	9 607	12 656
3 624	3 400	4 907	Engasjement med foretak SMB	4 907	4 333	4 546
6 791	6 484	10 421	Engasjement med spesialiserte foretak	10 421	10 419	10 628
532	539	674	Engasjement med øvrige foretak	674	787	768
847	838	946	Engasjement med massemarked SMB	1 113	927	1 104
5 997	6 240	14 361	Engasjement med massemarked personer	21 057	12 306	18 393
1 392	536	1 641	Engasjement med øvrig massemarked	1 669	703	1 834
19 183	18 037	32 950	Beregningsgrunnlag IRB-vektet	39 841	29 475	37 273
10 505	10 959	10 730	Engasjementer beregnet etter standardmetoden	15 303	12 672	14 495
			Markedsrisiko			
162	176	88	Svekket kredittverdighet hos motpart (CVA-risiko)	663	191	452
2 253	2 253	3 343	Operasjonell risiko	4 503	3 702	3 702
-	-	1 926	Basel I Gulv	7 067	1 553	6 279
32 104	31 426	49 037	Totalt beregningsgrunnlag	67 377	47 592	62 201
2 568	2 514	3 923	Kapitalkrav (8 %)	5 390	3 807	4 976
546		834	Pilar 2 (1,7%)	1 145		1 057
			Bufferkrav			
803	786	1 226	Bevaringsbuffer (2,5%)	1 684	1 190	1 555
482	471	736	Motsyklisk kapitalbuffer (1,5 %)	1 011	714	933
963	943	1 471	Systemrisikobuffer (3 %)	2 021	1 428	1 866
2 247	2 200	3 433	Sum bufferkrav til ren kjernekapital (7 %)	4 716	3 331	4 354
6 403	5 794	5 400	Tilgjengelig ren kjernekapital utover kapitalkrav (11,5 %)	3 641	2 875	3 378
			Kapitaldekning			
31,4 %	29,9 %	22,5 %	Ren kjernekapitaldekning	16,9 %	17,5 %	16,9 %
31,4 %	29,9 %	23,3 %	Kjernekapitaldekning	17,8 %	18,3 %	17,9 %
33,0 %	31,1 %	25,5 %	Kapitaldekning	19,9 %	20,2 %	20,3 %

Note 5 Utlån til og fordringer på kunder

Morbank				Konsern		
31.12.16	30.09.16	30.09.17		30.09.17	30.09.16	31.12.16
24 653	24 143	54 542	Lønnstakere o.l	57 511	52 717	53 421
4	4	4	Offentlig forvaltning	251	193	193
4 102	3 936	4 469	Primærnæringer	4 793	4 251	4 428
202	208	1	Trebearbeidende industri	19	222	218
542	579	865	Annem industri	1 113	864	801
831	810	2 172	Bygg og anlegg	3 066	1 618	1 684
214	218	245	Kraft- og vannforsyning	435	404	407
791	821	1 030	Varehandel	1 377	1 338	1 332
188	183	482	Hotell- og restaurantdrift	499	474	476
8 283	8 090	14 351	Eiendomsdrift	14 439	13 879	14 157
1 917	1 560	3 126	Forretningsmessig tjenesteyting	3 773	3 953	4 356
220	247	499	Transport og kommunikasjon	1 507	1 256	1 287
56	18	154	Øvrig næring	164	166	187
42 003	40 818	81 938	Sum brutto utlån fordelt på sektor og næring	88 945	81 336	82 945
-118	-103	-123	Individuelle nedskrivninger	-141	-124	-146
-122	-111	-216	Gruppenedskrivninger	-238	-251	-262
41 762	40 604	81 599	Sum netto utlån fordelt på sektor og næring	88 565	80 961	82 537
17 517	17 360	36 650	Utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS	36 650	35 130	35 197
706	551	1 324	Utlån overført til spareBank 1 Næringskreditt AS	1 324	1 160	1 308
59 985	58 515	119 573	Sum netto utlån inkludert lån overført til kredittforetak	126 540	117 251	119 042

Note 6 Tap på utlån og garantier

Morbank				Konsern		
31.12.16	30.09.16	30.09.17		30.09.17	30.09.16	31.12.16
1	-17	-6	Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-3	-16	7
19	9	-26	Periodens endring i gruppevis nedskrivninger	-24	10	22
16	16	11	Periodens konstaterte tap som det tidligere år er foretatt individuelle nedskrivninger på	25	30	40
34	32	5	Periodens konstaterte tap som det tidligere år ikke er foretatt individuelle nedskrivninger på	9	39	38
24	24	3	-Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	14	30	33
47	15	-19	Periodens tapskostnad	-7	33	75

31.12.16	30.09.16	30.09.17		30.09.17	30.09.16	31.12.16
134	134	128	Individuelle nedskr. til dekning av tap på utlån og garantier pr. 01.01.	156	147	147
0	0	13	Individuelle nedskr. til dekning av tap på utlån og garantier overført fra B10A pr. 01.04.2017 ifm innfusjonering av B10A i Morbanken	0	0	0
0	0		Individuelle nedskr. til dekning av tap på utlån og garantier overført fra B10A pr. 30.09.2016 ifm konsolidering av regnskapet til B10A i konsernregnskapet	0	8	8
20	16	11	Konstaterte tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	24	30	40
19	14	8	Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	14	21	28
6	3	4	Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	9	6	9
28	9	8	Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	26	28	59
128	116	133	Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier ¹⁾	152	138	156

1) For garantiavsetning se note 15

31.12.16	30.09.16	30.09.17		30.09.17	30.09.16	31.12.16
103	103	122	Gruppenedskr. for dekning av tap på utlån og garantier pr. 01.01.	262	120	120
0	0	120	Gruppenedskr. for dekning av tap på utlån og garantier overført fra B10A per 01.04.2017 ifm innfusjonering av B10A i Morbanken	0	0	0
0	0		Gruppenedskr. for dekning av tap på utlån og garantier overført fra B10A per 30.09.2016 ifm konsolidering av regnskapet til B10A i konsernregnskapet	0	120	120
19	9	-26	Periodens gruppenedskr. for dekning av tap på utlån og garantier.	-24	11	22
122	111	216	Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier	238	251	262

31.12.16	30.09.16	30.09.17		30.09.17	30.09.16	31.12.16
137	218	243	Brutto misligholdte engasjement over 90 dager ²⁾	284	336	233
40	39	37	Individuelle nedskrivninger på misligholdte engasjement	54	50	54
97	179	205	Netto misligholdte engasjement	230	287	179
29 %	18 %	15 %	Avsetningsgrad	19 %	15 %	23 %
230	183	246	Brutto øvrige tapsutsatte engasjement (ikke mislighold)	250	223	272
88	77	96	Individuelle nedskrivninger på øvrige tapsutsatte	98	89	101
142	106	150	Netto andre tapsutsatte	153	135	171
38 %	42 %	39 %	Avsetningsgrad	39 %	40 %	37 %
35 %	29 %	27 %	Avsetningsgrad totalt	28 %	25 %	31 %

2) Med engasjement menes summen av kundenes brutto utlån, garantirammer og ubenyttede kreditter.

Note 7 Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser

Morbank			Konsern		
31.12.16	30.09.16	30.09.17	30.09.17	30.09.16	31.12.16
45	45	11	11	46	46
45	45	11	11	46	46
389	263	242	99	187	236
0	0	0	18	0	0
-20	-16	10			
369	247	252	118	187	236
21	29	21	38	43	35
15	5	10	10	9	21
36	34	32	48	52	55
-65	-137	-25	-16	-47	100
-87	-48	-49	-62	-136	-246
-151	-185	-74	-78	-183	-146
-41	1	-4	3	-22	-78
6	4	0	-1	31	54
1	0	10	10	17	1
13	12	0	1	12	29
0	0	-9	-9	0	0
16	11	26	32	15	24
-122	-123	-18	6	-79	-62
293	169	244	134	154	220

Note 8 Finansielle derivater

Til virkelig verdi over resultatet	Morbank		
	30.09.17		
	Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer	878	8	6
Valutabytteavtaler	1 231	11	8
Sum valutainstrumenter	2 109	19	14
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap)	22 646	559	291
Andre rentekontrakter	0	0	0
Sum renteinstrumenter	22 646	559	291
Andre derivater			
Garantiforpliktelse mot Eksportfinans ASA	20	1	0
Sum valutainstrumenter	2 109	19	14
Sum renteinstrumenter	22 646	559	291
Sum andre derivater	20	1	0
Sum finansielle derivater i mill kr	24 775	578	305

Til virkelig verdi over resultatet	30.09.16		
	Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer	645	7	7
Valutabytteavtaler	1 650	19	3
Sum valutainstrumenter	2 295	26	10
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap)	10 061	358	235
Andre rentekontrakter	150	10	0
Sum renteinstrumenter	10 211	368	235
Andre derivater			
Garantiforpliktelse mot Eksportfinans ASA	20	1	0
Sum valutainstrumenter	2 295	26	10
Sum renteinstrumenter	10 211	368	235
Sum andre derivater	20	1	0
Sum finansielle derivater i mill kr	12 526	395	245

Til virkelig verdi over resultatet	31.12.16		
	Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer	558	6	8
Valutabytteavtaler	1 686	7	3
Sum valutainstrumenter	2 244	13	11
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap)	10 970	334	222
Andre rentekontrakter	0	0	0
Sum renteinstrumenter	10 970	334	222
Andre derivater			
Garantiforpliktelse mot Eksportfinans ASA	20	2	0
Sum valutainstrumenter	2 244	13	11
Sum renteinstrumenter	10 970	334	222
Sum andre derivater	20	2	0
Sum finansielle derivater i mill kr	13 234	349	233

Til virkelig verdi over resultatet	Konsern		
	30.09.17		
	Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer	878	8	6
Valutabytteavtaler	1 231	11	8
Sum valutainstrumenter	2 109	19	14
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap)	22 646	559	291
Andre rentekontrakter	0	0	0
Sum renteinstrumenter	22 646	559	291
Andre derivater			
Garantiforpliktelse mot Eksportfinans ASA	20	1	0
Sum valutainstrumenter	2 109	19	14
Sum renteinstrumenter	22 646	559	291
Sum andre derivater	20	1	0
Sum finansielle derivater i mill kr	24 775	578	305

Til virkelig verdi over resultatet	30.09.16		
	Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer	763	9	8
Valutabytteavtaler	2 044	37	3
Sum valutainstrumenter	2 807	45	11
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap)	21 247	906	386
Andre rentekontrakter	234	10	0
Sum renteinstrumenter	21 481	917	386
Andre derivater			
Garantiforpliktelse mot Eksportfinans ASA	20	1	0
Sum valutainstrumenter	2 807	45	11
Sum renteinstrumenter	21 481	917	386
Sum andre derivater	20	1	0
Sum finansielle derivater i mill kr	24 308	963	397

Til virkelig verdi over resultatet	31.12.16		
	Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer	805	7	10
Valutabytteavtaler	2 076	19	7
Sum valutainstrumenter	2 881	26	18
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap)	21 853	783	331
Andre rentekontrakter	50	0	0
Sum renteinstrumenter	21 903	783	331
Andre derivater			
Garantiforpliktelse mot Eksportfinans ASA	20	2	0
Sum valutainstrumenter	2 881	26	18
Sum renteinstrumenter	21 903	783	331
Sum andre derivater	20	2	0
Sum finansielle derivater i mill kr	24 804	810	349

Note 9 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser på forfall, eller ikke evne å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlig økning i kostnadene. Konsernets rammeverk for styring av likviditetsrisiko skal gjenspeile konsernets konservative risikoprofil. Styret har vedtatt interne rammer slik at konsernet har en mest mulig balansert forfallsstruktur på sine innlån. Det foretas stresstesting på ulike løpetider for bankspesifikk krise, systemkrise og kombinasjon av disse. Konsernet har også etablert en beredskapsplan for håndtering av likviditetskriser. Gjennomsnittlig restløpetid på konsernets innlån var 3,2 år ved utgangen av 3. kvartal 2017.

Note 10 Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

Tabellen under viser finansielle instrumenter til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode. De ulike nivåene er definert som følger:

- Nivå 1: Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse.
- Nivå 2: Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enn notert pris (brukt i nivå 1) enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) for eiendelen eller forpliktelser.
- Nivå 3: Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger).

Konsern				
30.09.2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Eiendeler				
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	0	577	1	578
- Sertifikater og obligasjoner	0	8 838	0	8 838
- Fastrentelån til kunder	0	0	5 523	5 523
- Egenkapitalinstrumenter	0	0	0	0
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	240	0	216	455
- Andre finansielle eiendeler (Visa Norge)	0	0	32	32
Sum eiendeler	240	9 415	5 772	15 427
Forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	0	305	0	305
- Verdipapirgjeld	0	12 869	0	12 869
- Tidsbegrenset ansvarlig lån	0	504	0	504
- Fastrenteinnskudd fra kunder	0	672	0	672
- Termininnskudd	0	0	20	20
Sum forpliktelser	0	14 351	20	14 371

30.09.2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Eiendeler				
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	0	962	1	963
- Sertifikater og obligasjoner	0	9 814	0	9 814
- Fastrentelån til kunder	0	2 994	2 517	5 511
- Egenkapitalinstrumenter	354	0	0	354
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	167	0	201	368
- Andre finansielle eiendeler (Visa Norge)	0	0	32	32
Sum eiendeler	521	13 771	2 751	17 043
Forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	0	397	0	397
- Verdipapirgjeld	0	12 036	0	12 036
- Tidsbegrenset ansvarlig lån	0	501	0	501
- Fastrenteinnskudd fra kunder	0	427	0	427
- Termininnskudd	0	0	60	60
Sum forpliktelser	0	13 360	60	13 421
31.12.2016				
Eiendeler				
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	0	808	2	810
- Sertifikater og obligasjoner	0	9 776	0	9 776
- Fastrentelån til kunder	0	0	5 913	5 913
- Egenkapitalinstrumenter	356	0	0	356
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	188	0	204	392
- Andre finansielle eiendeler (Visa Norge)	0	0	32	32
Sum eiendeler	544	10 585	6 151	17 280
Forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	0	349	0	349
- Verdipapirgjeld	0	12 492	0	12 492
- Tidsbegrenset ansvarlig lån	0	502	0	502
- Fastrenteinnskudd fra kunder	0	646	0	646
- Termininnskudd	0	0	107	107
Sum forpliktelser	0	13 988	107	14 096

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige og disse prisene representerer faktiske og regelmessige markedstransaksjoner på en armlengdes avstand. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs eller New York Stock Exchange.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked beregnes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der de er tilgjengelig og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument vurderes å være observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2.

Dersom én eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå 3.

Verdsettelsesmetoder som brukes til å verdsette finansielle instrumenter i nivå 2 og 3 inkluderer:

- Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av fremtidig kontantstrøm basert på observerbar rentekurve.
- Virkelig verdi av forwardkontrakter i fremmed valuta er bestemt ved å se på nåverdien av forskjellen mellom avtalt terminkurs og terminkurs på balansedagen.
- Virkelig verdi av sertifikater og obligasjoner (eiendeler og forpliktelser) er beregnet som nåverdien av fremtidig kontantstrøm basert på en avkastningskurve sammensatt av observerbar rentekurve og en indikert kredittspread på utsteder fra Nordic Bond Pricing, Reuters prissettingstjeneste eller anerkjente meglerhus.
- Virkelig verdi av fastrenteinnskudd er beregnet som nåverdien av avtalte kontantstrømmer diskontert med en observerbar rentekurve samt et implisitt påslag beregnet som differanse mellom referanserenten og rente gitt av bankens prisliste på balansedagen.
- Virkelig verdi av fastrenteutlån til kunder er beregnet som nåverdien av avtalte kontantstrømmer diskontert med en observerbar rentekurve med tillegg for et beregnet markedspåslag.
- Andre teknikker, slik som multiplikatormodeller, er benyttet for å fastsette virkelig verdi på de resterende finansielle instrumentene.

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3:

	Fastrentelån til kunder	Egenkapital-instrumenter	Derivater	Termin-innskudd	Andre finansielle eiendeler	Sum
31.12.16-30.09.17						
Inngående balanse	5 913	204	2	-107	32	6 044
Investeringer i perioden	503	9	0	-9	0	503
Salg/innløsning i perioden	-897	0	-3	97	0	-803
Gevinst eller tap ført i resultatet	4	-10	1	0	0	-4
Gevinst eller tap ført direkte mot oppstilling over andre inntekter og kostnader	0	13	0	0	0	13
Utgående balanse	5 523	216	1	-20	32	5 753
Gevinst eller tap for perioden inkludert i resultatet for eiendeler eiet på balansedagen	4	-5	1	0	0	1

	Fastrentelån til kunder (kun B10A)	Egenkapital-instrumenter	Derivater	Termin-innskudd	Andre finansielle eiendeler	Sum
31.12.15-30.09.16						
Inngående balanse	2 676	199	-3	-61	71	2 883
Investeringer i perioden	129	1	0	0	0	130
Salg/innløsning i perioden	-266	-2	3	1	0	-264
Gevinst eller tap ført i resultatet	-23	-2	2	0	0	-23
Gevinst eller tap ført direkte mot oppstilling over andre inntekter og kostnader	0	5	0	0	-40	-35
Utgående balanse	2 517	201	1	-60	32	2 691
Gevinst eller tap for perioden inkludert i resultatet for eiendeler eiet på balansedagen	-23	0	2	0	0	-21

	Fastrentelån til kunder	Egenkapital-instrumenter	Derivater	Termin-innskudd	Andre finansielle eiendeler	Sum
31.12.15-31.12.16						
Inngående balanse	5 447	199	-3	-61	71	5 653
Investeringer i perioden	1 237	1	0	-47	0	1 191
Salg/innløsning i perioden	-692	-4	3	1	0	-692
Gevinst eller tap ført i resultatet	-79	-1	3	0	0	-77
Gevinst eller tap ført direkte mot oppstilling over andre inntekter og kostnader	0	8	0	0	-39	-31
Utgående balanse	5 913	204	2	-107	32	6 044
Gevinst eller tap for perioden inkludert i resultatet for eiendeler eiet på balansedagen	-79	0	3	0	0	-77

Gevinst eller tap fra instrumenter klassifisert i nivå 3 ført over resultatet er i sin helhet inkludert i resultatlinjen "netto resultat fra andre finansielle eiendeler og forpliktelser".

Spesifikasjon av virkelig verdi, instrumenter klassifisert i nivå 3:

	Fastrentelån til kunder	Egenkapital-instrumenter	Derivater	Termin-innskudd	Andre finansielle eiendeler	Sum
30.09.2017						
Nominell verdi inklusiv påløpte renter (rentepapirer) / kostpris (aksjer)	5 467	155	0	-20	0	5 602
Virkelig verdi justering	56	61	1	0	32	151
Balansført verdi	5 523	216	1	-20	32	5 753

	Fastrentelån til kunder (kun B10A)	Egenkapital-instrumenter	Derivater	Termin-innskudd	Andre finansielle eiendeler	Sum
30.09.2016						
Nominell verdi inklusiv påløpte renter (rentepapirer) / kostpris (aksjer)	2 460	151	0	-60	0	2 551
Virkelig verdi justering	57	50	1	0	32	140
Balansført verdi	2 517	201	1	-60	32	2 691

	Fastrentelån til kunder	Egenkapital-instrumenter	Derivater	Termin-innskudd	Andre finansielle eiendeler	Sum
31.12.2016						
Nominell verdi inklusiv påløpte renter (rentepapirer) / kostpris (aksjer)	5 861	153	0	-107	0	5 907
Virkelig verdi justering	52	51	2	0	32	137
Balansført verdi	5 913	204	2	-107	32	6 044

Sensitivitet, instrumenter klassifisert i nivå 3:

Verdsettelsen av fastrentelån til kunder er basert på avtalt rente med kunden. Utlånene diskonteres med gjeldende rentekurve pluss et estimert markedspåslag. En økning av diskonteringsrenten med ti basispunkter ville ha medført en negativ endring i virkelig verdi på MNOK 12.

Egenkapitalinstrumenter i nivå 3 består for det vesentligste av eierposter i Oslo Kongressenter Folkets Hus BA (MNOK 56), Eksportfinans ASA (MNOK 77) og SpareBank 1 Markets AS (MNOK 40). Verdsettelsen av de to førstnevnte er basert på bokført verdi av selskapenes egenkapital justert for mer- og mindreverdi. Basert på takst fra 2010 og senere meglervurderinger er det vurdert å være vesentlige merverdier i eiendomsmassen til Oslo Kongressenter Folkets Hus (P/B 4,9). Basert på ekstern verdsettelse i forbindelse med en fisjon i 2012 og etterfølgende resultatoppnåelse er det vurdert å være vesentlige mindreverdi i Eksportfinans (P/B 0,8). Verdien på aksjeposten i SpareBank 1 Markets er basert på verdsettelse av selskapet i regnskapet til majoritetsseier SpareBank 1 SMN samt løpende emisjonsprising.

Derivater i nivå 3 gjelder i sin helhet en 1,3 prosent andel av en porteføljesikringsavtale med Eksportfinans ASA. Gjennom avtalen sikres Eksportfinans mot ytterligere verdifall i porteføljen etter 29. februar 2008 med inntil 1,5 milliarder kroner. Eventuell gjenvinning av verdier sett i forhold til nominell verdi tilfaller deltagerne i porteføljesikringsavtalen som betaling for sikringen. Eksportfinans forestår årlig avregning med kontant oppgjør samt foretar månedlige verdivurdering av sikringsavtalen basert på virkelig verdi på underliggende instrumenter.

Verdsettelsen av termininnskudd er basert på avtalt rente med kunden. Innskuddene diskonteres med gjeldende rentekurve pluss et skjønnsmessig markedspåslag. En reduksjon av diskonteringsrenten med ti basispunkter ville ha medført en uvesentlig negativ endring i virkelig verdi.

Andre finansielle eiendeler er i sin helhet konsernets andel av gjenværende oppgjør for Visa Norges FLIs salg av Visa Europe Ltd til Visa Inc. Dette består av et avtalt kontantvederlag med oppgjør i 2019 samt preferanseaksjer i Visa Inc som vil konverteres til omsettelige aksjer senest i 2028. Verdsettelsen av konsernets eiendel er basert på balansedagens valutakurser (EUR og USD), aksjekurs på omsettelige Visa Inc aksjer, kjøpsavtalens konverteringsfaktor for preferanseaksjene og vedtatt oppgjørsandel fra Visa Norge FLI til medlemsbankene. Verdien av denne posten i NOK vil endre seg med nevnte forutsetninger.

Note 11 Finansielle instrumenter og motregning

I henhold til IFRS 7.13 A-F skal det opplyses om hvilke finansielle instrumenter banken anser å oppfylle kravene til nettoføring jf. IAS 32.42, samt hvilke finansielle instrumenter man har inngått motregningsavtaler på.

I den finansielle oppstillingen har banken ingen finansielle instrumenter som bokføres netto.

SpareBank 1 Østlandet har to sett avtaler som regulerer motpartsrisiko og netting av derivater. Mot kunder i person- og bedriftsmarkedet anvendes rammeavtaler med krav om sikkerhetsstillelse. For kunder som driver med tradingvirksomhet aksepteres kun kontantdepot som sikkerhet. Avtalene er unilaterale, det vil si at det kun er kundene som stiller sikkerhet. Mot finansielle institusjoner inngår konsent standardiserte og hovedsakelig bilaterale ISDA-avtaler. I tillegg har konsernet inngått tilleggsavtale om kontant sikkerhetsstillelse (CSA) mot ti institusjonelle motparter. Gjensalgavtaler reguleres av GMRA-avtaler mot motparten. Bankens to GMRA-avtaler.

Eiendelene og forpliktelsene nedenfor kan motregnes.

Morbank	Beløp som ikke er nettopresentert i balansen						Netto
	Brutto finansielle eiendeler/ (forpliktelser)	Nettoført	Netto finansielle eiendeler/ (forpliktelser) i balansen	Finansielle instrumenter	Avgitt/(mottatt) kontantsikkerhet		
30.09.17							
Derivater som eiendeler	578	0	578	-197	-202		180
Derivater som forpliktelser	-305	0	-305	197	90		-19
30.09.16							
Derivater som eiendeler	395	0	395	-69	0		327
Derivater som forpliktelser	-245	0	-245	69	90		-86
31.12.16							
Derivater som eiendeler	349	0	349	-50	0		299
Derivater som forpliktelser	-233	0	-233	50	136		-47

Konsern	Beløp som ikke er nettopresentert i balansen						Netto
	Brutto finansielle eiendeler/ (forpliktelser)	Nettoført	Netto finansielle eiendeler/ (forpliktelser) i balansen	Finansielle instrumenter	Avgitt/(mottatt) kontantsikkerhet		
30.09.17							
Derivater som eiendeler	578	0	578	-197	-202	180	
Derivater som forpliktelser	-305	0	-305	197	90	-19	
30.09.16							
Derivater som eiendeler	963	0	963	-155	-259	549	
Derivater som forpliktelser	-397	0	-397	155	136	-106	
31.12.16							
Derivater som eiendeler	810	0	810	-126	-201	483	
Derivater som forpliktelser	-349	0	-349	126	168	-54	

Note 12 Andre eiendeler

Morbank			Konsern		
31.12.16	30.09.16	30.09.17	30.09.17	30.09.16	31.12.16
103	103	238	238	103	103
17	14	40	41	29	31
26	23	88	158	163	138
0	0	1	1	0	0
193	243	166	439	607	424
338	383	534	878	902	695

Note 13 Innskudd fra kunder

Morbank			Konsern		
31.12.16	30.09.16	30.09.17	30.09.17	30.09.16	31.12.16
21 998	21 859	37 975	Lønnstakere o.l	37 975	38 443
4 256	4 565	4 752	Offentlig forvaltning	4 752	4 699
941	1 000	1 121	Primærnæringer	1 121	950
103	91	5	Trebearbeidende industri	5	107
670	536	744	Annen industri	744	782
884	735	1 284	Bygg og anlegg	1 284	1 092
259	345	176	Kraft- og vannforsyning	176	262
782	728	1 265	Varehandel	1 265	1 417
120	127	246	Hotell- og restaurantdrift	246	247
1 920	1 847	4 150	Eiendomsdrift	4 150	3 794
4 006	3 975	12 217	Forretningsmessig tjenesteyting	12 188	10 071
305	298	602	Transport og kommunikasjon	602	422
14	4	762	Øvrig virksomhet	762	784
36 259	36 110	65 298	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	65 268	63 070

Note 14 Verdipapirgjeld

Morbank

Endring i verdipapirgjeld	30.09.17	Emittert	Forfalt / innløst	Øvrige endringer	31.12.16
Sertifikatgjeld, nominell verdi	0	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	23 517	4 844	-1 503	8 082	12 093
Tidsbegrenset ansvarlig lån, nominell verdi	1 200	0	0	700	500
Opptjente renter	206	0	0	83	123
Verdijusteringer	359	0	0	170	189
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital, bokført verdi	25 282	4 844	-1 503	9 035	12 906

Endring i verdipapirgjeld	30.09.16	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.15
Sertifikatgjeld, nominell verdi	0	0	-500	0	500
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	11 125	1 500	-1 500	311	10 814
Tidsbegrenset ansvarlig lån, nominell verdi	500	0	0	0	500
Opptjente renter	104	0	0	-31	136
Verdijusteringer	262	0	0	138	123
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital, bokført verdi	11 991	1 500	-2 000	418	12 073

Endring i verdipapirgjeld	31.12.16	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.15
Sertifikatgjeld, nominell verdi	0	0	-500	0	500
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	12 093	2 904	-2 050	425	10 814
Tidsbegrenset ansvarlig lån, nominell verdi	500	0	0	0	500
Opptjente renter	123	0	0	-12	136
Verdijusteringer	189	0	0	66	123
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital, bokført verdi	12 906	2 904	-2 550	478	12 073

Konsern

Endring i verdipapirgjeld	30.09.17	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.16
Sertifikatgjeld, nominell verdi	0	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	23 517	4 844	-2 103	-423	21 199
Tidsbegrenset ansvarlig lån, nominell verdi	1 200	0	0	0	1 200
Opptjente renter	206	0	0	-15	221
Verdijusteringer	359	0	0	-161	520
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital, bokført verdi	25 282	4 844	-2 103	-599	23 140

Endring i verdipapirgjeld (med B1OA inkludert inngående)	30.09.16	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.15
Sertifikatgjeld, nominell verdi	0	0	-500	0	500
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	20 691	2 473	-2 747	311	20 654
Tidsbegrenset ansvarlig lån, nominell verdi	1 200	0	0	0	1 200
Opptjente renter	210	0	0	-18	230
Verdijusteringer	661	0	0	75	586
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital, bokført verdi	22 762	2 473	-3 247	368	23 170

Endring i verdipapirgjeld (med B1OA inkludert inngående)	31.12.16	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.15
Sertifikatgjeld, nominell verdi	0	0	-500	0	500
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	21 199	3 877	-3 345	12	20 654
Tidsbegrenset ansvarlig lån, nominell verdi	1 200	0	0	0	1 200
Opptjente renter	221	0	0	-8	230
Verdijusteringer	520	0	0	-66	586
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital, bokført verdi	23 140	3 877	-3 845	-63	23 170

Note 15 Annen gjeld og balanseført forpliktelse

Morbank			Konsern			
31.12.16	30.09.16	30.09.17	30.09.17	30.09.16	31.12.16	
52	43	81	Påløpne kostnader og forskuddsbetalte inntekter	120	119	150
10	14	10	Garantiavsetninger	10	14	10
40	38	60	Pensjonsforpliktelse	63	152	119
30	29	51	Leverandørgjeld	55	33	38
0	0	0	Uoppgjorte handler	0	0	0
89	142	316	Annen gjeld	392	334	240
222	266	519	Annen gjeld og balanseført forpliktelse	640	652	556

Note 16 Proforma resultat

Sparebanken Hedmarks kjøp av de resterende 59,5 prosent av aksjene i B1OA ble gjennomført med regnskapsmessig virkning fra den 29. juni 2016. Resultatet fra B1OA med datterselskaper ble i første halvår 2016 innregnet i konsernet etter egenkapitalmetoden med en eierandel på 40,5 prosent. Fra og med andre halvår 2016 og frem til bankene fusjonerte ble resultatet fra B1OA fullt ut konsolidert inn i konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet. Fra fusjonstidspunktet i april 2017 er tidligere B1OA medregnet som en del av morbanken.

Ovennevnte endringer i konsernforholdene medfører at konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet per 30. september 2017 ikke er direkte sammenlignbart med fjorårstallene. For sammenlignbare fjorårstall vises det til note 16 som viser justert (pro forma) konsernresultat per 30. september 2016 slik det ville vært ved 100 prosent eierskap i B1OA fra 1. januar 2016. Dette justerte resultatet er en APM (Alternative Performance Measure) som er utarbeidet for å vise et mer relevant sammenligningsgrunnlag fra fjoråret.

Det justerte resultatet er utarbeidet ved å eliminere for resultatandelen fra B1OA konsern på linjen "Netto resultat for eiendeler og forpliktelser". Resultatandelen som elimineres for 1. kvartal 2016 på 23,1 millioner kroner. Resterende resultatlinjer i justert per 30.09.2016 beregnes ved å summere rapportert for 3. kvartal 2016 for Sparebanken Hedmark og rapportert for 3. kvartal 2016 for B1OA konsern.

Konsern

<i>(mill. kroner)</i>	Rapportert 30.09.17	Rapportert 30.09.16	Justert 30.09.16
Renteinntekter	2 419	1 708	2 281
Rentekostnader	964	671	994
Netto renteinntekter	1 454	1 038	1 286
Provisjonsinntekter	885	555	854
Provisjonskostnader	75	48	66
Andre driftsinntekter	140	137	146
Netto provisjons- og andre inntekter	949	644	934
Utbytte	11	46	77
Netto resultat fra eierinteresser	118	187	139
Netto resultat fra andre finansielle eiendeler og forpliktelser	6	-79	-75
Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser	134	154	141
Sum netto inntekter	2 537	1 836	2 362
Personalkostnader	702	320	512
Avskrivninger	62	43	43
Andre driftskostnader	584	364	542
Sum driftskostnader før tap på utlån og garantier	1 348	727	1 096
Driftsresultat før tap på utlån og garantier	1 190	1 110	1 265
Tap på utlån og garantier	-7	33	43
Driftsresultat før skatt	1 196	1 077	1 222
Skattekostnad	270	258	299
Resultat for regnskapsperioden	926	819	923
Majoritetsandel av resultat for regnskapsperioden	920	816	920
Minoritetsandel av resultat for regnskapsperioden	6	3	2
Totalresultat for regnskapsperioden	926	819	923
Resultat for regnskapsperioden	926	819	923
Estimatavvik pensjoner	0	-60	-60
Skatteeffekt estimateffekt pensjoner	0	12	12
Andel av utvidet resultat i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	0	-27	-27
Sum poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat	0	-75	-75
Verdiendring på finansielle eiendeler tilgj. for salg	58	-22	-22
Finansielle eiendeler tilgj. for salg overført resultatet ved nedskrivning for varig verdifall	9	0	0
Finansielle eiendeler tilgj. for salg overført resultatet ved realisasjon	0	0	0
Andeler av utvidet resultat i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	7	0	0
Sum poster som kan bli reklassifisert til resultat	73	-22	-22
Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	74	-97	-97
Totalresultat for regnskapsperioden	1 000	723	826
Majoritetsandel av totalresultat for regnskapsperioden	994	719	823
Minoritetsandel av totalresultat for regnskapsperioden	6	3	3

Note 17 Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntrådt hendelser etter balansedagen som er av vesentlig betydning for det avlagte delårsregnskapet.

Egenkapitalbevis

Morbank	Med delårsresultat 30.09.2017 ¹⁾	31.12.16
Eierandelskapital	5 359	5 310
Utjevningsfond	1 884	974
Overkursfond	547	520
A. Sum eierandelskapital	7 790	6 804
Grunnfond	3 509	3 313
Annen innskutt egenkapital	172	0
B. Sum grunnfondskapital	3 681	3 313
Fond for urealiserte gevinster	247	134
Avsatt utbytte	0	148
Gavefond	24	33
Sum annen egenkapital	271	314
Annen egenkapital		
Hybridkapital	400	0
Betalte renter hybridkapital	-26	0
Sum egenkapital	12 117	10 430
Sum egenkapital til utdeling:		
Eierandelsbrøk A/(A+B) etter disponering	67,9 %	67,3 %
EK-bevis utstedt	107 179 987	106 202 540

1) I henhold til Finansforetakslovens § 10-1 kan revisorbekreftet delårsresultat innberegnes for beregning av bokført verdi per egenkapitalbevis.

20 største eiere av egenkapitalbevisene	Antall EK-bevis	Prosent-andel
Sparebanken Hedmark Sparebankstiftelse	58 654 893	54,73 %
Landsorganisasjonen LO sentralt	10 322 584	9,63 %
Tredje AP-Fonden C/O Handelsbanken AS	3 137 228	2,93 %
Fellesforbundet	1 950 901	1,82 %
Danske Invest Norske C/O Danske Capital	1 837 633	1,71 %
ODIN Norge	1 421 218	1,33 %
Norsk Nærings og Nytelsesmiddelarbeiderforbund	1 219 526	1,14 %
SEB Nordenfond Skandinaviska Enskilda	1 092 822	1,02 %
Fidelity PUR.TRUST:F Intrinsic Opportunit	1 000 000	0,93 %
Danske Invest Norske	963 900	0,90 %
Sparebank 1 Østfold	839 930	0,78 %
SpareBank 1 BV v/Finansavdelingen	839 930	0,78 %
VPF EIKA Egenkapital C/O EIKA Kapitalforvaltning	754 444	0,70 %
State Street Bank an A/C Client Omnibus	700 000	0,65 %
DnB NOR Bank ASA Egenhandelskonto DnB NOR Markets	679 000	0,63 %
State Street Bank an S/A SSB Client Omnibus	625 613	0,58 %
Landkreditt Utbytte	625 000	0,58 %
Skandinaviska Enskil SEB S.A. Client Asse	614 859	0,57 %
State Street Bank an A/C Client Omnibus	591 197	0,55 %
Morgan Stanley & Co. MS & CO INTL PLC MSI	497 837	0,46 %

Utbyttepolitikk

SpareBank 1 Østlandet legger vekt på å gi sine eiere et konkurransedyktig og stabilt kontantutbytte, basert på god lønnsomhet og høy utbyttekapasitet. Banken har som mål å utbetale 50 prosent av hvert års overskudd etter skatt som utbytte til egenkapitalbeveiseierne og som kundeutbytte fra grunnfondskapitalen. Bankens langsiktige lønnsomhetsmål er en egenkapitalavkastning på 10 prosent. Målet for egenkapitalavkastningen er dermed litt lavere enn for sammenlignbare banker, noe som reflekterer SpareBank 1 Østlandets målsetting om å bevare den veletablerte posisjonen som landets mest solide regionale sparebank. Bankens målsetting for soliditet gjenspeiles i et langsiktig mål for ren kjernekapitaldekning på 16 prosent. Justert for ulikheter i nivået på kapitaldekning, har SpareBank 1 Østlandet historisk vært like lønnsom som sammenlignbare banker.

I tillegg til å være den mest solide regionale sparebanken, har SpareBank 1 Østlandet en høy andel utlån til personmarkedet samt en opprinnelig tilhørighet til Innlandet, som er en mindre konjunkturfølsom region enn landet for øvrig. Kombinasjonen av høy soliditet og en robust utlånsportefølje gir banken god kapasitet til å opprettholde den målsatte utbytteandelen, også i økonomiske nedgangstider.

Etter forslag fra styret, vedtar representantskapet hvert år andelen av overskuddet etter skatt som skal fordeles til egenkapitalbeveiseierne og grunnfondskapitalen som utbytte, forholdsmessig i henhold til egenkapitalens eierbrøk. Andelen som fordeles til grunnfondskapitalen utbetales normalt til kundene gjennom kundeutbytte. Ordningen med kundeutbytte forhindrer at egenkapitalbeveiseiernes eierandel i banken vannes ut. Egenkapitalbeveiseiernes andel av overskuddet fordeles mellom utbytte og utjevningfond. Ved fastsettelse av utbyttet tar representantskapet hensyn til forventet resultatutvikling i en normalisert markedsituasjon samt eventuelle regulatoriske endringer.

Resultater fra kvartalsregnskapene konsern

	3.kv 2017	2. kv 2017	1. kv 2017	4.kv 2016	3.kv 2016	2.kv 2016	1.kv 2016	4.kv 2015	3.kv 2015
<i>(Isolerte tall i mill. kroner)</i>									
Renteinntekter	809	823	787	786	765	472	472	481	497
Rentekostnader	310	331	322	333	323	172	176	192	218
Netto renteinntekter	498	491	464	452	442	300	297	289	280
Provisjonsinntekter	311	297	277	275	295	137	123	129	132
Provisjonskostnader	27	26	22	23	23	13	13	14	14
Andre driftsinntekter	42	45	53	43	37	51	50	44	37
Netto provisjons- og andre inntekter	325	316	308	295	310	175	160	159	155
Utbytte	0	2	9	0	1	45	0	0	0
Netto resultat fra eierinteresser	82	30	6	49	21	96	70	70	66
Netto resultat fra andre finansielle eiendeler og forpliktelser	19	2	-14	17	30	-47	-63	33	142
Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser	100	34	0	66	53	94	7	103	208
Sum inntekter	923	841	773	813	805	569	464	551	643
Personalkostnader	233	237	232	253	27	145	148	155	145
Avskrivninger	21	21	21	22	19	12	11	13	11
Andre driftskostnader	179	221	184	201	168	102	94	126	92
Sum driftskostnader	433	478	437	477	214	259	253	294	248
Driftsresultat før tap på utlån og garantier	491	363	335	337	590	310	211	260	395
Tap på utlån og garantier	14	5	-26	43	3	20	9	18	-2
Driftsresultat før skatt	476	358	361	294	587	289	202	242	397
Skattekostnad	99	84	88	14	163	62	33	48	89
Resultat etter skatt	377	274	274	281	424	227	169	194	307
	3.kv 2017	2. kv 2017	1. kv 2017	4.kv 2016	3.kv 2016	2.kv 2016	1.kv 2016	4.kv 2015	3.kv 2015
Lønnsomhet									
Egenkapitalavkastning ¹⁾	12,0 %	9,0 %	9,2 %	9,4 %	15,0 %	9,0 %	7,7 %	8,9 %	14,7 %
Netto renteinntekter (rentenetto) ²⁾	1,85 %	1,88 %	1,85 %	1,79 %	1,75 %	1,53 %	2,09 %	2,08 %	2,06 %
Kostnadsprosent ³⁾	46,9 %	56,8 %	56,6 %	58,6 %	26,6 %	45,6 %	54,5 %	52,9 %	38,6 %
Balansetall									
Brutto utlån til kunder	88 945	87 528	84 901	82 945	81 336	79 286	44 308	43 779	42 793
Brutto utlån til kunder inkl utlån overført til kredittforetak ⁴⁾	126 919	124 393	121 701	119 450	117 625	115 224	62 156	61 140	59 437
Utlånsvekst siste 12 mnd	9,4 %	10,4 %	9,1 %	8,5 %	9,0 %	88,4 %	9,4 %	9,6 %	9,1 %
Utlånsvekst siste 12 mnd inkl utlån overført til kredittforetak	7,9 %	8,0 %	9,5 %	9,5 %	99,9 %	98,7 %	9,8 %	9,3 %	8,4 %
Innskudd fra kunder	65 268	66 653	62 782	63 070	62 107	62 637	33 675	33 458	33 052
Innskuddsdekning ⁵⁾	73,4 %	76,2 %	73,9 %	76,0 %	76,4 %	79,0 %	76,0 %	76,4 %	77,2 %
Innskuddsvekst siste 12 mnd	5,1 %	6,4 %	8,6 %	8,5 %	87,9 %	88,6 %	8,4 %	7,7 %	4,7 %
Kvartalsvis gjennomsnittlig forvaltningskapital	106 982	104 757	101 749	100 679	100 301	79 019	56 577	55 236	54 030
Forvaltningskapital	106 312	107 652	101 861	101 640	99 720	100 883	57 185	55 970	54 501
Forretningskapital ⁶⁾	144 286	144 517	138 661	138 145	136 009	136 821	75 033	73 331	71 145
Tap og mislighold									
Tap på utlån i perioden i prosent av brutto utlån	0,1 %	0,0 %	-0,1 %	0,2 %	0,0 %	0,1 %	0,1 %	0,2 %	0,0 %
Misligholdte engasjement i prosent av brutto utlån	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,4 %	0,4 %	0,6 %	0,5 %	0,8 %
Øvrige tapsutsatte engasjement i prosent av brutto utlån	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,5 %	0,6 %	0,5 %
Netto misligholdte og tapsutsatte eng. i prosent av brutto utlån. ⁷⁾	0,4 %	0,4 %	0,4 %	0,4 %	0,5 %	0,5 %	0,7 %	0,8 %	1,0 %
Soliditet									
Ren kjernekapitaldekning	16,9 %	16,7 %	16,7 %	16,9 %	17,5 %	16,0 %	16,9 %	17,2 %	17,1 %
Kjernekapitaldekning	17,8 %	17,6 %	17,6 %	17,9 %	18,3 %	16,7 %	17,3 %	17,5 %	17,5 %
Kapitaldekning	19,9 %	19,9 %	19,3 %	20,3 %	20,2 %	18,6 %	18,8 %	19,1 %	18,8 %
Netto ansvarlig kapital	13 423	13 440	12 649	12 656	9 608	9 305	7 229	7 178	7 030

1) Isolerte resultat etter skatt inklusive rentekostnader på hybridkapital i prosent av gj.snittlig egenkapital for perioden. Beregning av gjennomsnittlig egenkapital er fratrukket hybridkapital.

2) Rentenetto i kvartalet i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i perioden.

3) Sum driftskostnader i prosent av sum inntekter (isolert for kvartalet).

4) Kredittforetak som benyttes er SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS.

5) Innskudd fra kunder i prosent av brutto utlån til kunder (eks. utlån overført til kredittforetak).

6) Forvaltningskapital og overførte lån til kredittforetakene.

7) Netto mislighold og tapsutsatte engasjement er lik summen av misligholdte og tapsutsatte engasjement fratrukket individuelle nedskrivninger.

Finanskalender 2018

4. kvartal 2017	Fredag 9. februar
Årsrapport 2017	Fredag 23. mars
1. kvartal 2018	Fredag 27. april
2. kvartal 2018	Tirsdag 7. august
3. kvartal 2018	Fredag 26. oktober

*Vi tar forbehold om eventuelle endringer av datoer for offentliggjøring.
Opplysningene er informasjonspliktig etter verdipapirhandelloven § 5-1.*

Stilleperioden varer fra femte bankdag i et nytt kvartal og til kvartalsrapporten blir offentliggjort. I denne perioden vil det ikke være noen kontakt mellom Investor Relations og pressen, investorer, analytikere eller andre markedsaktører.

Kontaktinformasjon

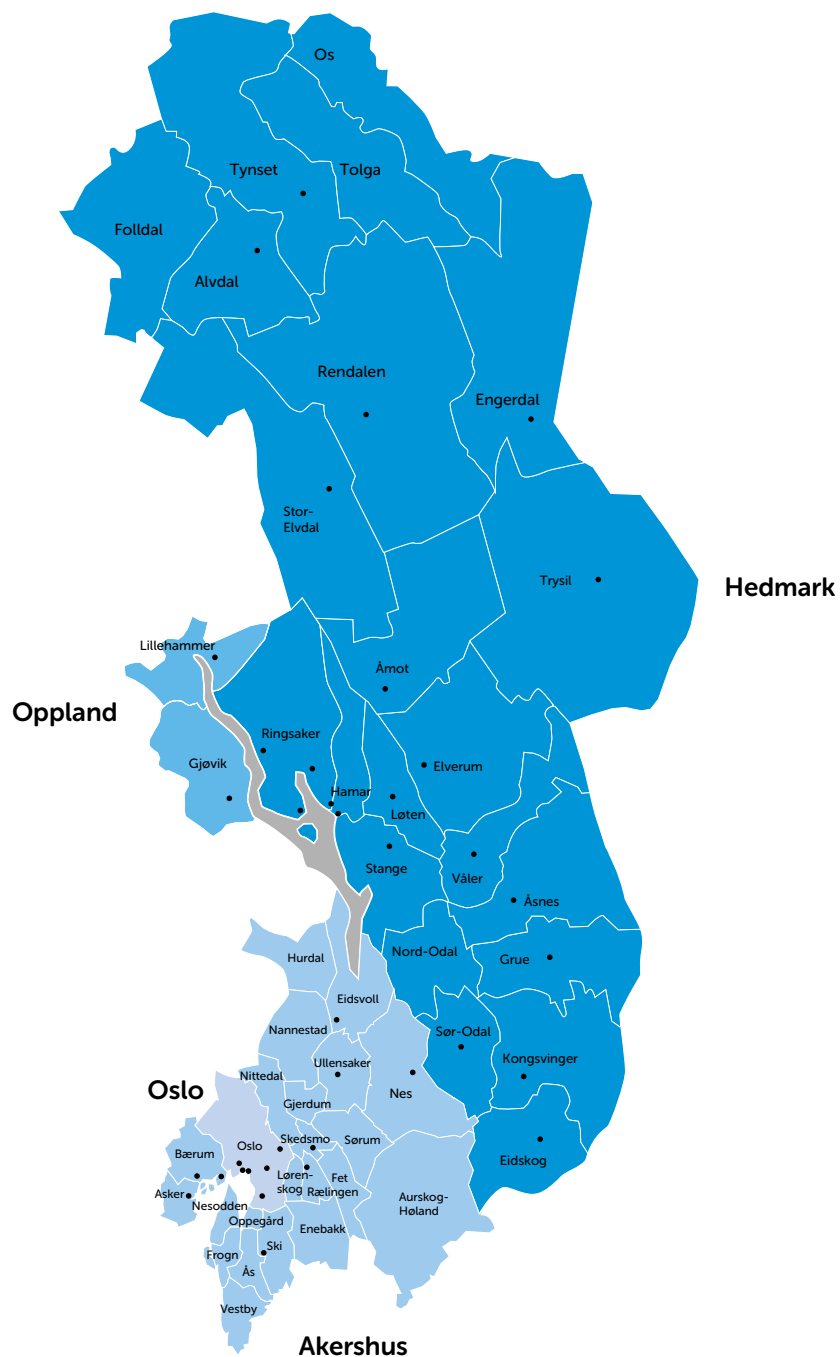
Richard Heiberg
Administrerende direktør
Tel.: +47 902 06 018
richard.heiberg@sb1ostlandet.no

Geir-Egil Bolstad
Finansdirektør
Tel.: +47 918 82 071
geir-egil.bolstad@sb1ostlandet.no

Runar Hauge
IR-kontakt
Tel.: +47 482 95 659
Runar.hauge@sb1ostlandet.no

Konsernadministrasjon

Strandgata 15, 2317 Hamar
Postboks 203, 2302 Hamar
Telefon 915 02999

Organisasjonsnummer 920 426 530

sparebanken-hedmark.no